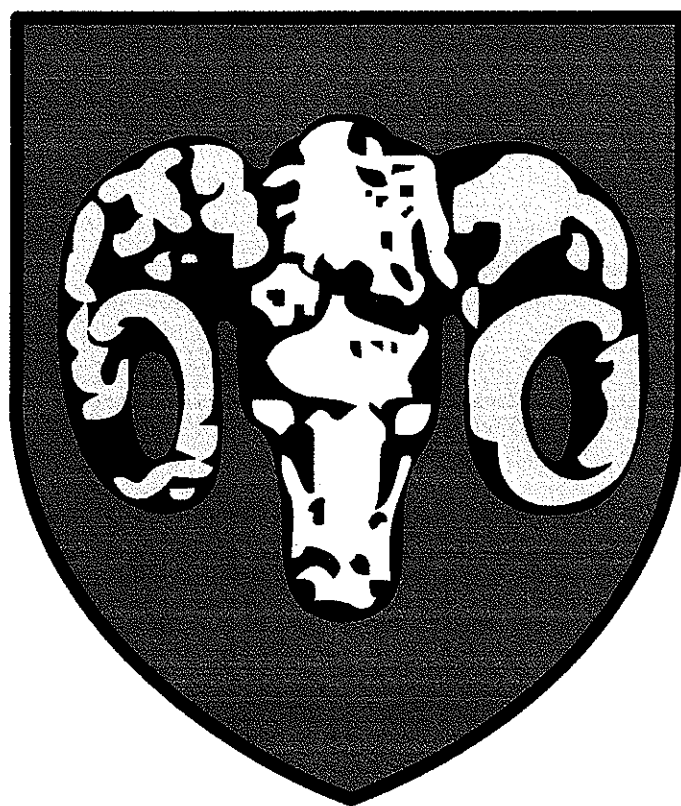

Załącznik nr 1
do uchwały nr V/28/2015
Rady Gminy Baranów
z dnia 19 lutego 2015r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY BARANÓW NA LATA 2015- 2018

OPRACOWANIE:
Jakub Danielski
ewidencjazabytkow@gmail.com

BARANÓW, MAJ 2014

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	3
3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce	4
4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.....	12
4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	12
4.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu.....	17
5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	22
5.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2015- 2018 z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy	22
5.2. Charakterystyka zasobów oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy	30
5.2.1. Charakterystyka gminy	30
5.2.2. Zarys historii obszaru gminy	30
5.3. Zabytki objęte prawnymi formami ochrony.....	32
5.3.1. Formy ochrony w miejscowym planie zagospodarowanie przestrzennego.....	32
5.3.2. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków.....	33
5.3.3. Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków.....	33
5.4. Zabytki w gminnej ewidencji zabytków	34
5.5. Zabytki archeologiczne oraz zabytkowe obszary.....	41
5.6. Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy	47
6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń.....	52
7. Założenia programowe	54
7.1. Priorytety programu opieki nad zabytkami gminy Baranów	54
7.2. Kierunki działań i zadania programu opieki nad zabytkami gminy Baranów	54
8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.....	57
9. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami gminy Baranów	58
10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami	59
10.1. Dotacje.....	59
10.2. Programy operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.....	61
10.3. Środki europejskie	62
11. Wydatki gminy Baranów związane z ochroną zabytków.....	64
12. Bibliografia	67
13. Spis tabel i zdjęć.....	68

1. Wstęp

Przedmiotem gminnego programu opieki nad zabytkami gminy Baranów jest problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego gminy Baranów. Celem tego opracowania jest określenie głównych zadań i kierunków działań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami. Niniejsze opracowanie sporządzono zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568, ze zm.) oraz z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Gminny program opieki nad zabytkami sporządzany jest przez Wójta, a następnie po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zostaje przyjęty przez Radę Gminy. Program ogłaszany jest w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego. Sporządza się go na okres 4 lat, natomiast co 2 lata Wójt przedstawia Radzie Gminy sprawozdanie z wykonania programu.

Gminny program opieki nad zabytkami nie jest aktem prawa miejscowego, natomiast stanowi dokument uzupełniający dotychczas przyjęte akty prawa miejscowego, uwzględniając zadania z zakresu opieki nad zabytkami. Określa sposób ich realizacji, poprzez stosowne działania organizacyjne i finansowe oraz upowszechniające wiedzę o zabytkach.

Gminny program opieki nad zabytkami ma również pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy. Wskazane w programie działania ukierunkowane są na poprawę stanu zabytków, ich rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Gminny program opieki nad zabytkami, między innymi poprzez działania edukacyjne, ma też budzić w lokalnej społeczności świadomość wspólnoty kulturowej, roli i znaczenia lokalnych wartości i wspólnych korzeni. Wspólna dbałość o zachowanie wartości kulturowych wzmacnia poczucie tożsamości, wspiera identyfikację jednostki z tzw. małą ojczyzną.

2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Podstawę prawną opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami stanowi ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568, ze zm.), która mówi o obowiązku sporządzania przez samorządy wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, na okres czterech lat programu opieki nad zabytkami.

Art. 87 ust. 2 cytowanej ustawy, wyznacza cele opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami i są one następujące:

1. Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
2. Uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;

3. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
4. Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
5. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
6. Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
7. Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

Obowiązujące uregulowania prawne, dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, zostały zawarte w:

- **Konstytucji RP** (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.- Dz. U. nr 78 poz. 483, ze zm.) w przepisach:
 - **Art. 5:** „Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”.
 - **Art. 6 ust. 1:** „Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju oraz (...) udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym”.
 - **Art. 86:** „Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa”.
- **Ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami** (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568, ze zm.), która jest głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce. Przy opracowaniu programu opieki nad zabytkami należy uwzględnić przepisy tej ustawy, takie jak:
 - **Art. 3:** definiuje podstawowe pojęcia użyte w ustawie, takie jak: zabytek, zabytek nieruchomy, zabytek ruchomy, zabytek archeologiczny, instytucja kultury wyspecjalizowana w opiece nad zabytkami, prace konserwatorskie, prace restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie, architektoniczne, archeologiczne, historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny, historyczny zespół budowlany, krajobraz kulturowy, otoczenie zabytku.

W tym miejscu należy wyjaśnić pojęcie zabytku. Zabytek, jest to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, które są dziełem człowieka lub związane są

z jego działalnością. Stanowią one świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

- **Art. 4:** objaśnia, że ochrona zabytków polega na podejmowaniu w szczególności przez organy administracji publicznej działań mających na celu: „zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie; zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków; udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków; przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę; kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków; uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”.

- **Art. 5:** określa, w sposób otwarty, kwestię opieki nad zabytkami: „Opieka nad zabytkami sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza i polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii kultury”.

- **Art. 6:** klasyfikuje w układzie rzeczowym przedmioty ochrony i zarazem stanowi szczegółową definicję zabytku:

„1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:

a) krajobrazami kulturowymi,

b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,

c) dziełami architektury i budownictwa,

d) dziełami budownictwa obronnego,

e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,

f) cmentarzami,

g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,

h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

2) zabytki ruchome będące, w szczególności:

a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,

b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,

- c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
 - d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
 - e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. nr 85, poz. 539, z 1998 r. nr 106 poz. 668, z 2001 r. nr 129 poz. 1440 oraz z 2002 r. nr 113 poz. 984),
 - f) instrumentami muzycznymi,
 - g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
 - h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
- a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - b) cmentarzyskami,
 - c) kurhanami,
 - d) reliktnami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

2. Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej”.

- **Art 7:** reguluje następujące formy ochrony zabytków:

1. Wpis do rejestru zabytków, który dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków.
2. Uznanie za pomnik historii, zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego.
3. Utworzenie parku kulturowego, w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Park kulturowy może utworzyć, na podstawie uchwały, rada gminy po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.
4. Ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, dotyczące w szczególności: zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się również, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Rejestr zabytków- dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Wpis do rejestru historycznego układu urbanistycznego, ruralistycznego lub historycznego zespołu budowlanego nie wyłącza możliwości wydania decyzji o wpisie do rejestru wchodzących w skład tych układów lub zespołu zabytków nieruchomych. Wpisanie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej danej nieruchomości na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie decyzji o wpisie do rejestru tego zabytku. Wpisy do rejestru są wolne od opłat. Skreślenie z rejestru zabytków następuje na wniosek właściciela zabytku lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy lub z urzędu, na podstawie decyzji ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Na podstawie decyzji wojewódzki konserwator zabytków występuje z wnioskiem o wykreślenie wpisu z księgi wieczystej i z katastru nieruchomości. Informacja o skreśleniu ogłoszona jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Wykreślenia wolne są od opłat. Zabytek ruchomy wpisuje się do rejestru na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków- na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję o wpisie z urzędu- w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę.

Pomnik historii- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może złożyć wniosek, o którym mowa w ust. 1, po uzyskaniu opinii Rady Ochrony Zabytków. Cofnięcie uznania zabytku nieruchomego za pomnik historii następuje w trybie przewidzianym dla jego uznania. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może przedstawić Komitetowi Dziedzictwa Światowego wniosek o wpis pomnika historii na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO w celu objęcia tego pomnika ochroną na podstawie Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego.

Park kulturowy- jest formą ochrony zabytków. Tworzony jest w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Park może być powoływany przez radę gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

- **Art. 16 ust. 1:** wskazuje radę gminy, jako organ tworzący park kulturowy, w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla

miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Jest on tworzony na podstawie uchwały, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy. W celu realizacji zadań związanych z ochroną parku kulturowego rada gminy może utworzyć jednostkę organizacyjną do zarządzania parkiem. Park kulturowy przekraczający granice gminy może być utworzony i zarządzany na podstawie zgodnych uchwał rad gmin (związku gmin), na terenie których ten park ma być utworzony. Dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

- **Art. 17:** określa zakazy i ograniczenia dotyczące terenu parku krajobrazowego, związane z: prowadzeniem robót budowlanych oraz działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, handlowej lub usługowej, zmianami sposobu korzystania z zabytków nieruchomych, umieszczaniem tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1, składowaniem lub magazynowaniem odpadów.

- **Art. 18:** „1. Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2. W koncepcji, strategiach, analizach, planach i studiach, o których mowa w ust. 1, w szczególności:

- 1) uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 2) określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu;
- 3) ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami”.

- **Art. 19:** wskazuje, że „1. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę: zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, parków kulturowych.

2. W przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium i planie, o których mowa w ust. 1.

3. W studium i planie, o których mowa w ust. 1, ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków”.

- **Art. 20:** mówi o konieczności uzgadniania projektów i zmian planów zagospodarowania przestrzennego wojewódzkich i miejscowych z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

- **Art. 21:** „Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy”.

- **Art. 22:** „1. Generalny Konserwator Zabytków prowadzi krajową ewidencję zabytków w formie zbioru kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się w wojewódzkich ewidencjach zabytków.

2. Wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa.

3. Włączenie karty ewidencyjnej zabytku ruchomego niewpisanego do rejestru do wojewódzkiej ewidencji zabytków może nastąpić za zgodą właściciela tego zabytku.

4. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków”.

- **Art. 89:** wskazuje, że „organami ochrony zabytków są:

1) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;

2) wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków”.

- **Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym** (t. j., Dz. U. 2013 poz. 594 ze zm.), gdzie w art. 7 ust 1 pkt. 9 zostały określone zadania własne gminy: „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”. Pośrednio do ochrony zabytków odnoszą się zadania obejmujące kwestie: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego, bibliotek gminnych i innych instytucji kultury, kultury fizycznej i turystyki, zieleni gminnej i zadrzewień, cmentarzy gminnych, utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, promocji gminy.

Istotne uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, znajdują się w innych obowiązujących ustawach, w tym:

- **Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** (t. j. Dz. U. 2012 nr 647, ze zm.). Ustawa, określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej oraz zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy. Ustawa, mówi także, że w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględnia się wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
- **Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r.- Prawo budowlane** (t. j. Dz. U. 2013 poz. 1409). Ustawa- Prawo budowlane, normuje działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbioru obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach. Przepisy ustawy nie naruszają przepisów odrębnych, a w szczególności, m.in. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami- w odniesieniu do obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r.- Prawo ochrony środowiska** (Dz. U. 2013 poz. 1232), która mówi m.in. o tym, że ochrona środowiska polega na zachowaniu wartości kulturowych.
- **Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody** (t. j. Dz. U. 2013 poz. 627), której przepisy określają m. in. kompetencje dotyczące wycinki i pielęgnacji drzew, na terenach objętych prawną ochroną konserwatorską.
- **Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami** (t. j. Dz. U. 2010 nr 102 poz. 651). W rozumieniu ustawy, celem publicznym jest między innymi: opieka nad nieruchomościami, stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa określa m.in. postępowanie wobec nieruchomości objętych prawną ochroną konserwatorską.
- **Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej** (t. j. Dz. U. 2012 poz. 406). Ustawa precyzuje, że działalność kulturalna polega na upowszechnianiu i ochronie kultury (art. 1 ust. 1). Mecenat nad działalnością kulturalną sprawuje państwo i polega on na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz opieki nad zabytkami. (art. 1 ust. 2). Mecenat nad działalnością kulturalną sprawują też jednostki samorządu terytorialnego (art. 1 ust. 4). Art. 2 ustawy wymienia formy organizacyjne działalności kulturalnej, wśród których znajdują się obok teatrów, oper, operetek, filharmonii, orkiestr, kin, muzeów, bibliotek, domów kultury, ognisk artystycznych, galerii sztuki- ośrodki badań i dokumentacji w różnych dziedzinach

kultury. Jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną, tworząc samorządowe instytucje kultury, dla których prowadzenie takiej działalności jest podstawowym celem statutowym. Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym (art. 9 ust. 1, 2). Instytucje kultury, a zwłaszcza muzea, jednostki organizacyjne mające na celu opiekę nad zabytkami, ośrodki badań i dokumentacji, biura wystaw artystycznych, galerie i centra sztuki, Filmoteka Narodowa, biblioteki, domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby, ogniska artystyczne, domy pracy twórczej prowadzą w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury. Do podstawowych zadań tych instytucji należy m.in. sprawowanie opieki nad zabytkami (art. 32 ust. 1, 2).

- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie** (t. j. Dz. U. 2010 nr 234 poz. 1536, ze zm.). W ramach ustawy, gminy mogą wspierać działalność kulturalną związaną z ochroną zabytków i tradycji prowadzoną przez organizacje pozarządowe (między innymi stowarzyszenia).

Zasady ochrony zabytków, znajdujących się w muzeach i bibliotekach, zostały określone w:

- **Ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach** (t. j. Dz. U. 2012 poz. 987). Określa podstawowe ramy i zasady funkcjonowania polskich muzeów. Według przepisów ustawy „Muzeum jest jednostką organizacyjną nie nastawioną na osiąganie zysku, której celem jest trwała ochrona dóbr kultury, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie kontaktu ze zbiorami” (art. 1).
Zgodnie z ustawą muzeum realizuje powyższe cele poprzez:
„1) gromadzenie dóbr kultury w statutowo określonym zakresie,
2) katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych muzealiów,
3) przechowywanie gromadzonych dóbr kultury, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych,
4) zabezpieczanie i konserwację muzealiów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie stanowisk archeologicznych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej i przyrody,
5) urządzanie wystaw,
6) organizowanie i prowadzenie badań, ekspedycji naukowych oraz prac wykopaliskowych,
7) prowadzenie działalności edukacyjnej,
8) udostępnianie zbiorów do celów naukowych i edukacyjnych,
9) zapewnianie właściwych warunków zwiedzania i korzystania ze zbiorów,
10) prowadzenie działalności wydawniczej” (art. 2).

Gmina jako podmiot tworzący (lub przejmujący) muzeum zobowiązana jest do:

- 1) zapewnienia środków potrzebnych do utrzymania i rozwoju muzeum,
 - 2) zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonym zbiorom,
 - 3) sprawowania nadzoru nad muzeum (art. 6 ust. 4).
- **Ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach** (t. j. Dz. U. 2012 poz. 642, ze zm.). Mówi, iż biblioteki i ich zbiory stanowią dobro narodowe, służą zachowaniu dziedzictwa narodowego. Biblioteki organizują i zapewniają dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej.

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy:

- **Ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach** (t. j. Dz. U. 2011 nr 123 poz. 698, ze zm.).

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

Dokumenty, do których odwołuje się program opieki nad zabytkami połączono na trzech poziomach: ogólnokrajowym, regionalnym (wojewódzkim) oraz lokalnym. Są to różnego rodzaju strategie, studia i programy.

4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Gminny program opieki nad zabytkami gminy Baranów zbieżny jest ze strategicznymi celami państwa w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami. Cele te wymienione są w następujących dokumentach:

- **Tezy do Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami**

Tezy do Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami, opracowane przez zespół Rady Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury pod przewodnictwem prof. dr hab. Bogumiły Rouby, są niezwykle ważnym dokumentem, związanym z ochroną zabytków w Polsce. W dokumencie zapisano m.in.: „Ochrona i konserwacja zabytków jest istotnym elementem polityki kulturalnej Państwa, są one bowiem nie tylko śladem przeszłości, ale także cennym składnikiem kultury współczesnej, przyczyniającym się do kształtowania przyjaznego człowiekowi środowiska jego życia. (...) Ich zachowanie, ochrona i konserwacja jest działaniem ważnym w interesie publicznym ze względu na znaczenie zabytków w procesie edukacji, humanizacji społeczeństwa, jego kulturowej identyfikacji, wreszcie także znaczenie dla sfery ekonomii i gospodarki”.

W opracowaniu zostały zawarte cele i zadania dla Programu Krajowego. Stwierdzono, że „celem Programu jest wzmocnienie ochrony i opieki nad tą istotną częścią dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu zabytków w Polsce”.

Za istotne, uznano przypomnienie podstawowych zasad konserwatorskich porządkujących sferę ochrony zabytków, które dotyczą konserwatorów, pracowników urzędów, restauratorów dzieł sztuki, architektów, urbanistów, budowlanych, archeologów, badaczy, właścicieli i użytkowników, w tym duchownych.

Podstawowe zasady konserwatorskie:

- Zasady *primum non nocere* (z łac.- po pierwsze nie szkodzić);
- Zasady maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości (materialnych i niematerialnych);
- Zasady minimalnej niezbędnej ingerencji;
- Zasady, zgodnie z którą usuwać należy to (i tylko to), co na oryginał działa niszcząco;
- Zasady czytelności i odróżnialności ingerencji;
- Zasady odwracalności metod i materiałów;
- Zasady wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

W dokumencie do opracowania krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami wyznaczone zostały następujące założenia w zakresie:

- Uwarunkowań dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami: określenie stanu zabytków: nieruchomości, ruchomych i archeologicznych oraz stanu zabytków techniki, pomników historii i obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO. Dodatkowo ocena stanu służb związanych z ochroną i opieką nad zabytkami i stan uregulowań finansowych, organizacyjnych i prawnych.
- Działań o charakterze systemowym: powiązanie ochrony zabytków z polityką ekologiczną, ochrony przyrody, architektoniczną i przestrzenną, celną i polityką bezpieczeństwa państwa; przygotowanie strategii i głównych założeń ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce i wprowadzenie jej do polityk sektorowych.
- Systemu finansowania: stworzenie sprawnego systemu finansowania ochrony i opieki konserwatorskiej.
- Dokumentowania, monitorowania i standaryzacji metod działania: co oznacza ujednolicenie metod działań profilaktycznych, konserwatorskich, restauratorskich i ochronnych.
- Kształcenia i edukacji: kształcenie profilaktyczne, podyplomowe i system uznawalności wykształcenia, edukacja społeczeństwa, edukacja właścicieli i użytkowników.
- Współpracy międzynarodowej: współpraca z instytucjami i organizacjami, współpraca w obszarze Europy Środkowej.

• **Narodowy Program Kultury „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004- 2013”**

Narodowy Program Kultury „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004- 2013”, przyjęty przez Radę Ministrów 21 września 2004 r. Jest to dokument, opracowanym w celu wdrożenia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury. Główną przesłanką do sformułowania tego programu jest uznanie zasobów dziedzictwa za podstawę rozwoju kultury i upowszechniania kultury, a także za potencjał regionów, służący wzrostowi konkurencyjności regionów dla turystów, inwestorów i mieszkańców.

Określa on działania na lata 2004- 2013 wytyczając następujące strategiczne cele polityki państwa w sferze ochrony zabytków:

- przygotowanie skutecznego systemu prawnego- finansowego wspierania ochrony i opieki nad zabytkami;
- podjęcie prac nad kompleksowym systemem edukacji na rzecz dziedzictwa;
- poszukiwanie instrumentów wzmacniających efekty działalności służby konserwatorskiej;
- ograniczenia uznaniowości konserwatorów poprzez nałożenie na nich odpowiedzialności za niezgodne z prawem postępowanie;
- intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych.

• **Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004- 2013 wraz z Uzupełnieniem na lata 2004- 2020**

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004- 2013, przyjęta przez Radę Ministrów 21 września 2004 r., rozwinięta w 2005 r., poprzez przygotowane przez Ministerstwo Kultury uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004- 2020, jest podstawowym dokumentem rządowym, w którym w oparciu o rzetelną analizę podjęto próbę określenia zasad polityki kulturalnej państwa w warunkach rynkowych. Stanowi ona podstawę do dalszych systemowych rozwiązań w dziedzinie kultury. Misją tej strategii jest „zrównoważony rozwój kultury jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku Polski, wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów”.

Uznając kulturę za jeden z podstawowych czynników rozwoju regionów zapisano w strategii następujące priorytety:

- wzrost efektywności zarządzania kulturą;
- wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury;
- wzrost uczestnictwa i wyrównanie szans w dostępie do szkolnictwa artystycznego, dóbr i usług kultury;
- poprawa warunków działalności artystycznej;
- efektywna promocja twórczości;
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków;

- zmniejszenie luki cywilizacyjnej przez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury.

Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004- 2020 wprowadza programy operacyjne służące realizacji strategii. Jednym z nich jest Program Operacyjny „Dziedzictwo kulturowe”.

W programie wyróżnione zostały dwa komplementarne priorytety:

- rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych oraz rozwój kolekcji muzealnych. Podstawowym celem priorytetu jest poprawa stanu zachowania zabytków, kompleksowa ich rewaloryzacja, zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki, poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w zakresie ochrony zabytków i ich dokumentacji, zabezpieczenie zabytków, muzealiów i archiwaliów przed skutkami klęsk żywiołowych, kradzieżami i nielegalnym wywozem za granicę.

- zadania związane z zakupami dzieł sztuki i kolekcji dla instytucji muzealnych, zakupami starodruków i archiwaliów, konserwacji i digitalizacji muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz zbiorów filmowych, wspieraniu rozwoju muzealnych pracowni konserwatorskich oraz nowych technik konserwacji zabytków ruchomych.

- **Strategia Rozwoju Kraju 2020- Aktywne społeczeństwo, Konkurencyjna gospodarka, Sprawne państwo**

Strategia Rozwoju Kraju 2020 została uchwalona przez Radę Ministrów dnia 25 września 2012 r. Jest to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe.

Strategia wyznacza trzy obszary strategiczne, w których będą się koncentrować główne zadania:

1. Sprawne i efektywne państwo;
2. Konkurencyjna gospodarka;
3. Spójność społeczna i terytorialna.

W Strategii pojawiają się zapisy mówiące o wprowadzeniu obowiązku sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych obejmujących obszary miejskie, a w szczególności metropolitalne, tereny wrażliwe rozwojowo, związane z ochroną między innymi dziedzictwa kulturowego (Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem, Priorytet I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego).

Drugim ważnym, podkreślonym przez strategię obszarem jest digitalizacja zasobów dziedzictwa narodowego oraz zapewnienie właściwego ich przechowywania (Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych, Priorytet II.5.3. Zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych; Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, Priorytet III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych).

Ponadto wspierany będzie rozwój infrastruktury społecznej- w tym infrastruktury kulturalnej- oraz działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, co stanowi ważny czynnik rozwoju i podnoszenia atrakcyjności gminy (Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Priorytet III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich).

- **Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami 2014- 2017**

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014- 2017 przyjęty został w dniu 24 czerwca 2014 r. przez Radę Ministrów. Dokument ma usprawnić nadzór nad służbami konserwatorskimi oraz określić źródła finansowania inwestycji i procedur administracyjnych związanych z wydawaniem decyzji oraz przyznawaniem funduszy na prace podejmowane w obiektach zabytkowych.

Uchwalony program jest pierwszym dokumentem porządkującym działania organów sprawujących opiekę nad zabytkami. Z programu będą pochodzić fundusze m.in. na szkolenia dla urzędników i ujednolicenie kwestii formalnych. Wśród zadań uwzględnionych w przyjętym dokumencie znalazło się porządkowanie rejestru zabytków oraz przygotowanie zasad oceny stanu zachowania zabytków nieruchomych. Program ma na celu także zwiększenie uspołecznienia ochrony zabytków i opieki nad zabytkami poprzez promowanie takich narzędzi jak konkursy, konsultacje z mieszkańcami i współpraca z mediami. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zamierza przeznaczyć na jego realizację 26,5 mln zł.

Dokument doprecyzowuje ponadto kompetencje samorządów w zakresie realizowania projektów konserwatorskich i rewitalizacyjnych. Zgodnie z nowymi ustaleniami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Generalnego Konserwatora Zabytków, w ciągu najbliższych 3 lat zaangażowanie samorządów w opiekę nad zabytkami powinno znacznie wzrosnąć.

- **Koncepcja zagospodarowania przestrzennego kraju 2030 (KPZK 2030)**

Koncepcja zagospodarowania przestrzennego kraju 2030, przyjęta została uchwałą nr 239 Rady Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r. Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Koncepcja ta kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Koncepcja formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego. W znacznie większym stopniu niż dotychczas uwzględnia

problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego w systemie kształtowania prawidłowej polityki przestrzennej.

Jako cele polityki przestrzennej w aspekcie ochrony zabytków wskazano:

- ograniczenie presji urbanizacyjnej na obszary dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, poprzez rozwój narzędzi wspierania finansowego ochrony przyrody i krajobrazu,
- wprowadzenie systemu standardów zabudowy i zagospodarowania terenu na terenach o niższym reżimie ochronnym,
- wprowadzenie narzędzi kompensacji utraconych korzyści ekonomicznych na terenach o wysokich restrykcjach konserwatorskich;
- wspieranie rewitalizacji zdegradowanych przestrzeni: starych dzielnic mieszkaniowych, obiektów przemysłowych, pokolejowych, opuszczonych wsi przez przyjęcie regulacji z zakresu rewitalizacji obszarów miejskich i starych zasobów mieszkaniowych.

4.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu

Dokumenty opracowane na poziomie województwa:

- **Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2013- 2016**

Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2013- 2016, przyjęty został uchwałą nr XXXVIII/763/13 przez Sejmiku Województwa Wielkopolskiego dnia 28 października 2013 r. Program ten jest aktualizacją i kontynuacją Programu opieki nad zabytkami dla województwa wielkopolskiego, opracowanego na lata 2008- 2011.

Program, zawiera wiele ważnych informacji, których źródłem jest Raport o stanie zabytków na terenie województwa wielkopolskiego oraz założenia programu ochrony zabytków. Podstawowym zadaniem programu jest stymulowanie wszelkich działań na rzecz opieki nad zabytkami. W dokumencie, omówione zostały zabytki nieruchome, ruchome i archeologiczne województwa wielkopolskiego oraz przedstawiony został w formie tabelarycznej zasób zabytków nieruchomych i archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków, a także znajdujących się w ewidencji zabytków z terenu poszczególnych powiatów województwa.

W programie, wyznaczono pięć celów wraz z zadaniami, które będą realizowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego w miarę posiadanych środków:

Cel 1: DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY STANU ZACHOWANIA ZABYTEKÓW;

Cel 2: OCHRONA ZABYTEKÓW Z UWZGLĘDNIENIEM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO;

Cel 3: PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĘKSZAJĄCYCH ATRAKCYJNOŚĆ ZABYTEKÓW;

Cel 4: PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO;

Cel 5: UPOWSZECHNIANIE WIEDZY O REGIONIE.

- **Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020**

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020, przyjęta została uchwałą nr XXIX/559/12 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 17 grudnia 2012 r. Jest to aktualizacja Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku, przyjętej uchwałą nr XLII/692A/05 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2005 r. Strategia określa kierunki, cele i uwarunkowania rozwoju województwa. Wytyczne te stanowią podstawę konstrukcji planu zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu stają się one czynnikiem determinującym, również poprzez zachowanie i poprawę jakości krajobrazu kulturowego i przyrodniczego.

Wizja Wielkopolski: Wielkopolska 2020 roku- w wyniku stopniowego osiągania celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym.

Misją określoną w strategii jest:

- Skupienie wszystkich podmiotów działających na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu, poprawy warunków życia mieszkańców oraz odsunięcia perspektywy zapaści demograficznej.
- Uzyskanie efektu synergii przez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych.
- Wykorzystanie własnych instrumentów dla uzyskania efektu dźwigni.

Cel generalny strategii: Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju. Dla celu generalnego ustalono osiem celów strategicznych, wraz z celami operacyjnymi. W ramach obszaru ochrony środowiska i ochrony dziedzictwa kulturowego, wyznaczone następujące cele:

Cel strategiczny 2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Cel strategiczny 2. Poprawa stanu środowiska.

Cel operacyjny 2.1. Wsparcie ochrony przyrody.

Cel operacyjny 2.2. Ochrona krajobrazu.

Cel operacyjny 2.3. Ochrona zasobów leśnych i ich racjonalne wykorzystanie.

Cel strategiczny 8. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa.

Cel operacyjny 8.10. Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego.

Jednym z fundamentów kapitału społecznego jest tożsamość regionalna, otwartość na inne kultury oraz tolerancja. Bez poczucia tożsamości i znajomości własnej kultury nie można budować więzi społecznych. Rozwój społeczny, w tym tożsamość kulturowa, jest ważnym czynnikiem kształtowania konkurencyjności regionu. Wielkopolska może być regionem, który nie tylko wspiera wewnętrzny

rozwój kulturalny, ale również przyciąga jednostki kreatywne, działające w przestrzeni kultury, poprzez stworzenie wizerunku regionu otwartego na mobilność idei oraz odmienne wzorce i wartości kulturowe.

Cel ten realizowany powinien być przez następujące kierunki działań:

- Promocja kultury regionalnej.
- Poprawa warunków dla utrwalania tożsamości oraz upowszechniania dorobku kultury lokalnej i regionalnej.
- Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz historycznego regionu.
- Rozwój cyfrowego systemu zarządzania dobrami kultury.
- Wsparcie rozwoju kultury jako jednego z kreatywnych sektorów gospodarki regionu i rozwój przedsiębiorczości w tej dziedzinie.
- Wzmocnienie pluralizmu kulturowego jako rozwojowej przeciwwagi dla dziedzictwa kulturowego regionu, odpowiedzialnego za stałe elementy kultury.
- Stymulacja przepływu treści kulturowych (transfer międzykulturowy) oraz wewnętrznej innowacji w sferze kultury, jako niezbędnych czynników rozwoju kultury.
- Zmniejszanie przestrzennych, społecznych i ekonomicznych dysproporcji w dostępie do kultury.

• **Strategia rozwoju turystyki w województwie Wielkopolskim**

Strategia rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim na lata 2007- 2013, przyjęta została uchwałą nr X/103/07 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 25 czerwca 2007 roku. Strategia ta dotyczy głównie obszarów i zagadnień, które są przedmiotem interwencji publicznej, formułuje cele, których osiągnięcie zależy od aktywności wszystkich podmiotów zaangażowanych w rozwój turystyki w województwie.

Strategia w części zasadniczej formułuje pola strategiczne, w których powinny generować procesy rozwojowe i działalność w dziedzinie turystyki:

- produkt turystyczny,
- walory kulturowe i przyrodnicze,
- zagospodarowanie przestrzeni,
- marketing i promocja,
- zasoby ludzkie,
- struktury organizacyjne.

Dla pola strategicznego: walory kulturowe i przyrodnicze priorytetem jest rozwój walorów turystycznych, zaś pierwszym celem strategicznym jest podnoszenie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez lepszą ochronę, ekspozycję i organizację zasobów kulturowych i przyrodniczych. W tych ramach zostały wyznaczone cele operacyjne:

- wytyczenie i zagospodarowanie historycznych tras zwiedzania w centrach zabytkowych oraz przystosowanie zespołów rezydencjonalnych i sakralnych (w tym sanktuariów) do potrzeb ruchu turystycznego o charakterze krajoznawczym

i pielgrzymkowym uatrakcyjnienie i unowocześnienie ekspozycji i programów zwiedzania muzeów, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb wycieczek młodzieży szkolnej;

- wykorzystanie i adaptacja budowli zabytkowych na turystyczne obiekty usługowe;
- przystosowanie parków krajobrazowych i narodowych do zwiedzania i rekreacji w przyrodzie;

Drugim celem strategicznym jest kreowanie nowych walorów turystycznych przyciągających turystów, zwłaszcza zagranicznych oraz krajowych z województw ościennych. Dla tego obszaru celami operacyjnymi są:

- organizowanie imprez, widowisk i wydarzeń artystycznych (masowych i elitarnych), w tym zwłaszcza kilku imprez „sztandarowych”, oraz plenerowych widowisk historyczno- patriotycznych, religijnych i folklorystycznych;
- organizacja targów i kongresów o zasięgu ponadregionalnym i międzynarodowym;
- urządzanie parków tematycznych, w tym skansenów i innych obiektów plenerowych, na potrzeby turystyki krajoznawczej i wycieczek objazdowych
- realizacja przedsięwzięć podnoszących atrakcyjność terenów rekreacji podmiejskiej i pobyków wypoczynkowych.

• **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego**

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjęty został uchwałą nr XLII/628/2001 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 26 listopada 2001 r., następnie zmieniony uchwałą nr XLVI/690/10, przyjętą przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 26 kwietnia 2010 r. Plan określa zasady kształtowania przestrzeni i oraz kierunki zagospodarowania dla terenów wchodzących w skład administracyjnych granic wielkopolski.

Podstawowym celem zagospodarowania przestrzeni województwa wielkopolskiego jest doprowadzenie do zrównoważonego rozwoju całego terytorium województwa, między innymi poprzez rozważne zarządzanie obszarem województwa oraz ochronę środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, stanowiące jedno z trzech założeń planu. W dokumencie podkreślono wartość wpływu bogactwa kulturowego Wielkopolski oraz elementów dziedzictwa kulturowego składających się na tożsamość kulturową Wielkopolan. Plan formułuje liczne ogólne zasady odnoszące się do kształtowania przestrzeni, również z uwzględnieniem reguł dotyczących poszanowania dóbr kultury. Z treści planu wynika, iż jednym z najważniejszych elementów dziedzictwa kulturowego Wielkopolski są zachowane historyczne struktury przestrzenne miast i wsi, które znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w zagospodarowaniu przestrzennym całego regionu.

Plan uznaje, że podstawową zasadą pozwalającą na zachowanie dóbr kultury dla innych pokoleń jest bezwzględne przestrzeganie obowiązującego w tym zakresie prawa. Ochrona dziedzictwa kulturowego powinna być realizowana poprzez właściwe

zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

W planie przyjęto, iż podstawową zasadą kształtowania rozwoju województwa powinno być optymalne wykorzystanie szeroko rozumianych uwarunkowań wewnętrznych oraz szans wynikających z uwarunkowań zewnętrznych, dla zaspokajania potrzeb mieszkańców i sprawnego funkcjonowania podmiotów gospodarczych.

Za główne zasady zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjęto między innymi:

- tworzenie warunków do współistnienia środowiska przyrodniczego i zurbanizowanego,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i wpisanie go w struktury przestrzenne i otaczający krajobraz.

W planie przyjęto, że w zagospodarowaniu przestrzeni w odniesieniu do ochrony dziedzictwa kulturowego nie powinno się przekraczać następujących wskazań:

- w obszarach chronionego krajobrazu nie powinno się lokalizować obiektów i urządzeń zakłócających w drastyczny sposób walory kulturowe;
- ochronie podlegają obiekty cenne kulturowo, wymagające bezwzględnego zachowania dla przyszłych pokoleń oraz ich bezpośrednie otoczenie, w którym nie powinny być lokalizowane obiekty nieprzystosowane architektonicznie i funkcjonalnie;
- w strefach ochrony konserwatorskiej zagospodarowanie winno odbywać się na warunkach określonych przez służby konserwatorskie;
- strefy ochrony widokowej (osie widokowe, ciągi widokowe, dominanty przestrzenne, panoramy) powinny być wyznaczone poprzez stosowne zapisy oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;

Z zapisanych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zadań za najistotniejsze działania podejmowane, w ramach ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego uznano:

- zwiększenie nakładów na ochronę dziedzictwa kulturowego, zarówno w budżecie państwa, jak i w budżetach samorządowych;
- wpisanie do rejestru zabytków wszystkich zachowanych założeń i układów urbanistycznych ;
- poszerzenie ewidencji zasobów dziedzictwa kulturowego województwa wielkopolskiego. Konieczne jest umożliwienie publicznego dostępu do ewidencji w formie elektronicznej;
- dalsze prowadzenie archeologicznych badań osadniczych;
- wzbogacanie dokumentacji dotyczącej obiektów dziedzictwa kulturowego, w szczególności: opisów, szkiców, map i opracowań obiektów oraz digitalizacji danych i ich udostępnianie w formie elektronicznej;

- promocję szlaków kulturowych, parków kulturowych, pomników historii, a także obiektów wpisanych na listy dziedzictwa europejskiego;
- podnoszenie wizerunku województwa jako produktu turystycznego, poprzez prawidłową informację turystyczną w celu dotarcia do określonych atrakcji turystycznych.

Dokumenty opracowane na poziomie powiatowym są obecnie nieaktualne. Trwają prace nad aktualizacją Strategii rozwoju powiatu kępińskiego.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

5.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2015- 2018 z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy

Gminny program opieki nad zabytkami gminy Baranów zgodny jest z dokumentami:

- **Strategia Rozwoju Gminy Baranów na lata 2012- 2022**

Strategia Rozwoju Gminy Baranów na lata 2012- 2022, przyjęta została uchwałą nr XXVI/176/2012 przez Radę Gminy Baranów dnia 7 grudnia 2012 r. Strategia rozwoju gminy to dokument, który spełnia wiele funkcji. Między innymi określa politykę władz lokalnych. Działania określone w strategii wiąże się z podejmowaniem wszelkich działań rozwojowych. Strategia rozwoju to dokument skierowany do społeczności lokalnej, podmiotów gospodarczych, instytucji zewnętrznych i potencjalnych inwestorów.

W strategii gruntownie przeanalizowano i zidentyfikowano aktualną sytuację społeczno- gospodarczą gminy. Określono silne i słabe strony gminy, jej potencjał, szanse rozwojowych oraz zagrożenia zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na rozwój Gminy. W drugiej części strategii, skonsultowano pomysły na rozwój gminy z jej mieszkańcami, organizacjami zaangażowanymi w jej rozwój oraz władzami gminy.

W rozdziale 9. Kultura i zabytki, opisano między innymi liczne zabytki architektury znajdujące się na terenie gminy, które najlepiej jest poznawać wędrując wyznaczonymi szlakami turystycznymi. Pierwszy szlak prowadzi po regionalnych drewnianych kościołach. Trzy główne obiekty tego typu znajdują się w Donaborowie, Baranowie i Grębaninie. Kolejny szlak to dworki i folwarki. Wśród nich na uwagę zasługuje Mroczeń- dawna siedziba rodu Wężyków, zaangażowanych w działalność patriotyczną (obecnie siedziba gimnazjum). Ostatni szlak to miejsca pamiątkowe i symboliczne dla całego regionu. Są to głównie liczne kapliczki umiejscowione wśród okolicznych pól, lasów i łąk.

Analizując sytuację społeczno- gospodarczą w gminie oraz wyznaczając kierunki strategiczne jej rozwoju podjęto próbę sformułowania pożądanego obrazu gminy w ostatnim roku okresu objętego strategią. Sformułowano następującą wizję gminy Baranów w 2022 roku: Gmina Baranów w 2022 roku jest wiodącym w południowej części regionu ośrodkiem gospodarczym, wyspecjalizowanym w branży meblarskiej, z dużym udziałem usług oraz wyspecjalizowanego rolnictwa. Wysoka jakość życia w gminie oraz niskie bezrobocie skutkują dużą atrakcyjnością.

Misja: Zapewnić gminie optymalne warunki rozwoju gospodarczego poprzez minimalizowanie biurokracji, zwiększanie dostępności do infrastruktury i aktywną pomoc dla przedsiębiorców.

Zapewnić mieszkańcom gminy możliwość pracy, mieszkania i rozwoju osobistego w bezpiecznej, przyjaznej przestrzeni z dostępem do profesjonalnych instytucji kultury, sportu, oświaty, edukacji, opieki zdrowotnej i usług w inspirujących społecznościach z wysokim poczuciem odpowiedzialności i zaangażowania społecznego.

Realizacja założeń strategicznych zawartych w wizji i misji gminy, opierać się będzie na trzech celach strategicznych:

Cel strategiczny I: Utrzymanie wysokiej kultury gospodarczej poprzez wspieranie działań istniejących przedsiębiorców oraz zapewnienie optymalnych warunków do rozwoju biznesu dla nowych.

Cel strategiczny II: Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców gminy poprzez utrzymanie niskiego stopnia bezrobocia, rozwój kultury, sportu, oświaty i edukacji oraz walkę z patologią.

Cel strategiczny III: Dalszy rozwój i poprawa jakości infrastruktury, przestrzeni i stanu środowiska zapewniające spełnienie wymogów rozwijającej się gospodarki i potrzeb społeczności lokalnej.

- **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów, przyjęte zostało uchwałą nr XIV/91/99 Rady Gminy w Baranowie z dnia 30 grudnia 1999 r., następnie zmieniony uchwałą nr XV/101/2008 Rady Gminy w Baranowie z dnia 26 czerwca 2008 r. (zmiana dotyczyła wsi: Donaborów, Jankowy, Słupia pod Kępem oraz fragmentu wsi Baranów), następnie zmienioną uchwałą nr XIX/132/2008 Rady Gminy Baranów z dnia 12.12.2008 r., następnie zmieniona uchwałą nr XXXI/196/2009 Rady Gminy w Baranowie z dnia 30 grudnia 2009 r. (zmiany dotyczyły wsi: Baranów, Grębanin, Joanka, Łęka Mroczeńska, Marianka Mroczeńska, Mroczeń, Żurawiniec).

Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy jest zasadniczym elementem, który wyznacza politykę przestrzenną dla Rady Gminy. Studium określa najważniejsze cele i ich hierarchię rozwoju przestrzennego, ustala także zakres podstawowych działań, aby cele te zostały osiągnięte. Studium to

dokument, który przedstawia koncepcję zagospodarowania przestrzennego gminy i stanowi główną wytyczną do sporządzania planów miejscowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów, składa się z trzech rozdziałów:

1. Diagnoza stanu istniejącego, obejmująca wieloaspektowe rozpoznanie i ocenę uwarunkowań rozwoju gminy;
2. Uwarunkowania rozwoju, będące realną oceną szans i zagrożeń rozwoju przestrzennego gminy;
3. Kierunki zagospodarowania i polityki przestrzennej określające.

W studium, w rozdziale 1, opisano między innymi tereny chronione, znajdujące się na terenie gminy. Gmina Baranów położona jest w zasięgu korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym wg sieci ECONETPL. Od półn. wsch. sąsiaduje z obszarem chronionego krajobrazu „Dolina rzeki Prośny”.

Na terenie gminy ochronie podlegają:

- parki podworskie: w Donaborowie, Grębaninie, Jankowych, Mroczeniu, Słupi pod Kępem, Żurawińcu.
- pomniki przyrody: cis pospolity (w parku podworskim Grębaninie), dąb szypułkowy (rosnący na prywatnej posesji, w Mroczeniu).

Bardzo szczegółowo opisano istniejący stan ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego i opracowano wytyczne konserwatorskie.

- Wytyczne konserwatorskie do ochrony walorów krajobrazowo- kulturowych gminy.

W rozwoju przestrzennym należy kierować się następującymi zasadami:

1. Utrwalenie dotychczasowej formy przestrzennej wsi, ze względu na niewielkie nawarstwienia w stosunku do formy pierwotnej;
2. Ochrona terenów przed nie kontrolowaną pod względem estetyki architektonicznej zabudową, nie dostosowaną do środowiska kulturowego terenu;
3. Wyeliminowanie czynników degradujących układy historyczne;
4. Adaptacja i modernizacja elementów zabudowy i krajobrazu do potrzeb współczesnych;
5. Zagospodarowanie obiektów opuszczonych;
6. Rewaloryzacja wartości krajobrazowych, zachowanie i adaptacja dawnych zagród chłopskich i folwarków stanowiących wartości historyczne i krajobrazowe;
7. Wyeksponowanie regionalnej odrębności terenu;
8. Bezwzględnej ochronie podlega historyczny układ komunikacyjny wsi;
9. Nowa zabudowa winna być opracowana w formie projektu indywidualnego o podwyższonych kryteriach dostosowania, mając na uwadze:
10. Dostosowanie do otoczenia;
11. Zachowanie równowagi elementów krajobrazu historycznego w tym regionie.

- Wytyczne ogólne dla gminy Baranów i jednostek osadniczych.

Strefa „A”- ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmuje obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszalnym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. Jest to obszar uznany za szczególnie ważny jako materialne świadectwo historyczne. W tej strefie przyjmuje się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich, nad wszelką prowadzoną współcześnie działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową. Strefa ta wymaga opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i rewaloryzacji.

W strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej wszelka działalność budowlana wymaga pisemnego zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wprowadza się wymóg konsultowania i uzyskania uzgodnienia wszelkich zamierzeń inwestycyjnych na tym obszarze. Inwestor winien liczyć się z koniecznością zlecenia dodatkowych badań lub opracowań studialnych archeologicznych, architektonicznych, stratygraficznych lub innych. W strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej ochronie podlegają wszelkie obiekty podziemne i pojedyncze znaleziska oraz odkryte podczas remontów detale architektoniczne. Ustala się wymóg uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na podjęcie wszelkich prac ziemnych, które uwarunkowane są przeprowadzeniem badań archeologicznych wyprzedzających lub towarzyszących. W wypadku podejmowania inwestycji budowlanych inwestor powinien liczyć się z koniecznością zapewnienia nadzoru archeologicznego nad pracami ziemnymi lub badań ratowniczych.

Celami działań w strefie „A” są między innymi: zachowanie historycznego układu przestrzennego, konserwacja zachowanych głównych elementów układu przestrzennego, dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni muru i otworów oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej.

Strefa „B”- ochrony konserwatorskiej obejmuje obszary, w których elementy dawnego układu zachowały się w stosunkowo dobrym stanie. Na obszarze strefy ochrony konserwatorskiej „B” wprowadza się wymóg konsultowania i uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich działań inwestycyjnych w zakresie nowych obiektów kubaturowych. Wymagane jest, aby nowa zabudowa gabarytami i sposobem kształtowania bryły odwoływała się do miejscowej tradycji architektonicznej.

Celami działań w strefie „B” są: zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim układu dróg, podziału działek i sposobu zagospodarowania działek siedliskowych; wymagane jest uzyskanie uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków zmian rodzaju nawierzchni dróg oraz korekt lub zmian ich przebiegu; restauracja i modernizacja techniczna obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów; dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy bryły zabudowy, przy założeniu harmonijnego

współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej. W strefie tej należy prowadzić działalność inwestycyjną uwzględniając istniejące już związki przestrzenne i planistyczne.

Strefa „K”- ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje tereny krajobrazu integralnie związanego z zespołem zabytkowym, znajdujące się w jego otoczeniu lub obszarze o ukształtowanym w wyniku działalności ludzkiej charakterystycznym wyglądzie. W ramach strefy ochrony krajobrazu „K” znalazły się też tereny przeznaczone do inwestowania, wyznaczone w historycznych granicach wsi.

Celami ochrony w strefie „K” są: restauracja zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ewentualnie z częściowym ich odtworzeniem, ochrona krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem, ochrona form i sposobu użytkowania terenów z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania.

W strefie tej, wskazane jest zlikwidowanie elementów dysharmonizujących, jednocześnie wymagane jest uzyskanie opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, odnośnie nowych inwestycji. Zaleca się, aby nową zabudowę poddać szczególnym rygorom, dotyczącym gabarytów i sposobu kształtowania. Nowa zabudowa wznoszona w obrębie strefy „K” może mieć dwojaki charakter: może to być architektura regionalna, inspirowana charakterem budownictwa wielkopolskiego lub też dobrej klasy architektura współczesna, komponowana w nawiązaniu do otaczającego ją krajobrazu.

Strefa „E”- ochrony ekspozycji układu zabytkowego obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajoznawczych. W tej strefie dopuszcza się sporadycznie lokalizację zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej o wysokości na jedną do dwóch kondygnacji zwieńczonych stromym dachem. Nową zabudowę należy lokalizować przede wszystkim w granicach historycznych siedlisk wsi. W wypadku zamiaru lokalizacji nowej zabudowy poza siedliskami wsi, decyzją lokalizacyjną należy poprzedzić studiami panoramicznymi, które szczegółowo określają warunki oraz dopuszczalny zasięg zabudowy. Zaleca się jednak, aby nowa zabudowa nie była sytuowana w układzie rozproszonym lub ewentualnie- w jednostronnym, szeregowym.

Sfera „OW”- obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce. Wszelkie inwestycje planowane na obszarach objętych sferą „OW” powinny zostać uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Na obszarze stanowisk archeologicznych nie objętych ww. strefami ochrony konserwatorskiej prowadzenie działalności inwestycyjnej uzależnione jest od opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, którą potencjalny inwestor lub osoba upoważniona zobowiązany jest uzyskać. Dodatkowo stanowiska powinny być uwzględnione i nanoszone w formie niezmienniczej przy wykonywaniu planów i projektów szczegółowych. Nie należy

jednak wykluczać możliwości, ale dane dotyczące zabytkowej zawartości stanowisk, jak i ich zasięgu ulegną zmianie po przeprowadzeniu badań weryfikacyjnych.

Tereny ochrony zabytkowych układów zieleni kształtowanej- parki, cmentarze, aleje. Tereny te najczęściej stanowią integralną część jednego z obszarów chronionych strefą „A”, „B” lub „K”, jednak czasami występują samodzielnie. Celami działań ochrony są: zachowanie terenu zabytkowych założeń zieleni w granicach historycznych, nie dzielenie tych obszarów na działki użytkowe, a w miarę możliwości zachowanie własności całości lub dążenie do scalania gruntów w jednych rękach.

Uwarunkowaniem działań realizacyjnych jest: na obszarach chronionych założeń zielonych wprowadza się zakaz prowadzenia jakichkolwiek inwestycji bez uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem przyrody. Wszelkie prace porządkowe i renowacyjne należy prowadzić w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W sytuacji, gdy nie przewiduje się prac renowacyjnych, należy pozostawić zbiorowisko naturalnej sukcesji przyrodniczej; w miarę możliwości należy zachować dawne funkcje poszczególnych części zespołów pałacowych. Aleje i szpalery należy konserwować odtwarzając i uzupełniając ubytki tymi samymi gruntami drzew, są to naturalne pasy ochronne, których kontynuację powinno się przewidzieć w planie zagospodarowania przestrzennego i w planach zadrzewień.

Tereny do inwestycji- na terenie gminy wyznaczono też tereny do inwestowania, zawierające się w historycznych granicach wsi. Te właśnie obszary powinny być w pierwszym rzędzie zabudowywane na nowo. Tereny te włączono w obręb stref „K”, dlatego też najkorzystniejsze byłyby inwestycje związane z turystyką, budownictwo jednorodzinne lub też powiązane z działalnością indywidualnych gospodarstw rolnych.

- **Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów**

Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Obiekty wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z przepisów szczególnych.
- Obiekty ujęte z gminnej ewidencji zabytków objęte zostają ochroną konserwatorską. Zasób ewidencji zabytków podlega sukcesywnemu rozpoznaniu i może być aktualizowany. Należy zachować lub odtworzyć historyczną bryłę, kształt i geometrię dachu oraz zastosowane tradycyjne materiały budowlane, w tym rodzaj, typ i kolor pokrycia dachowego oraz kolorystykę elewacji, a także historyczne ogrodzenia. Utrzymać, a w zniszczonych fragmentach odtworzyć historyczny detal architektoniczny, zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów zgodnie z historycznym wizerunkiem budynku; ewentualne zmiany w tym zakresie dostosować do charakteru budynku, utrzymać lub odtworzyć oryginalną stolarkę okien i drzwi, elementy instalacji technicznych projektować i montować z zachowaniem wartości zabytkowych obiektów.

- Dla strefy obserwacji archeologicznej ustalono, że przed uzyskaniem pozwolenia na prowadzenie prac ziemnych na tym obszarze należy uzyskać wytyczne Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, co do konieczności prowadzenia prac ziemnych za pozwoleniem konserwatorskim. W zakresie określonym w tym stanowisku, w uzasadnionych przypadkach należy uzyskać pozwolenie na prowadzenie prac archeologicznych.
- Dla strefy ochrony układu ruralistycznego należy uzyskać uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi, wszelkich zamierzeń inwestycyjnych w zakresie budowy obiektów kubaturowych oraz przebudowy, rozbudowy i rozbiórki istniejących budynków.
- Dla ukształtowanego historycznie schematu urbanistycznego podstawowe zasady ochrony konserwatorskiej dla polegają na zachowaniu ukształtowanego historycznie schematu urbanistycznego (siatki ulic, dróg, placów, linii zabudowy oraz wysokości zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni), a w konsekwencji poszczególnych elementów tworzących ten schemat, tzn. ukształtowania terenu, kształtu, wielkości parceli oraz sposobu jej zagospodarowania, budynków, pomników, urządzeń infrastruktury technicznej oraz zieleni i obiekty tzw. małej architektury, np. formy ogrodzenia.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Baranów:

- Uchwała nr IX/51/99 Rady Gminy w Baranowie z dnia 27 kwietnia 1999 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów w części obejmującej wsie: Baranów, Słupia pod Kępem i Mroczeń.
- Uchwała nr XXVI/151/2001 Rady Gminy w Baranowie z dnia 27 lutego 2001 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Baranów we wsiach: Baranów, Donaborów, Jankowy, Łęka Mroczeńska, Marianka Mroczeńska, Mroczeń, Słupia pod Kępem (Dz. U. z 2001, nr 46, poz. 771).
- Uchwała nr XXXV/203/2002 Rady Gminy w Baranowie z dnia 21 lutego 2002 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Baranów w części obejmującej wsie: Baranów, Grębanin, Jankowy, Łęka Mroczeńska, Mroczeń, Słupia pod Kępem (Dz. U. z 2002, nr 59, poz. 1670).
- Uchwała nr XXXVII/213/2002 Rady Gminy w Baranowie z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru zajętego pod obwodnicę Baranowa- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów.
- Uchwała nr V/32/2003 Rady Gminy w Baranowie z dnia 03 lutego 2003 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Baranów dla obszaru części wsi: Donaborów, Grębanin, Jankowy, Łęka Mroczeńska, Mroczeń, Słupia pod Kępem (Dz. U. z 2003, nr 50, poz. 953).

- Uchwała nr XXVI/129/2004 Rady Gminy w Baranowie z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej wsi sołeckiej Baranów (Dz. U. z 2005, nr 29, poz. 750).
- Uchwała nr XII/86/2008 Rady Gminy w Baranowie z dnia 03 marca 2008 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi sołeckiej Baranów (Dz. U. z 2008, nr 72, poz. 1401).
- Uchwała nr XXXIV/225/2010 Rady Gminy w Baranowie z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi sołeckiej Baranów (Dz. U. Nr 145, poz. 2766 z dnia 26 lipca 2010 r.)
- Uchwała nr VII/49/2011 Rady Gminy Baranów z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi sołeckiej Grębanin (Dz. U. nr 257 z 2011 r. poz. 4045 z dnia 26 września 2011 r.).
- Uchwała Nr XIX/121/2012 Rady Gminy w Baranowie z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Słupia pod Kępem (Dz. U. z 2012 r. poz. 1989 z dnia 26 kwietnia 2012 r.).
- Uchwała nr XX/129/2012 Rady Gminy Baranów z dnia 14 maja 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Donaborów (Dz. Urz. Woj. Wlkp., poz. 3144 z dnia 13 lipca 2012 r.).
- Uchwała nr XX/130/2012 Rady Gminy Baranów z dnia 14 maja 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Jankowy (Dz. Urz. Woj. Wlkp., poz. 3145 z dnia 13 lipca 2012 r.).

W realizacji jest opracowania planistyczne: Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Baranów i Mroczeń obejmującego fragment wsi Baranów w rejonie ulicy Lisiny oraz części wsi Mroczeń w rejonie skrzyżowania dróg krajowych nr 11 i 39 oraz Traktu Napoleońskiego.

5.2. Charakterystyka zasobów oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy

5.2.1. Charakterystyka gminy

Gmina Baranów jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kępińskim. Gmina graniczy: od północy z miastem i gminą Kępno, od wschodu z gminami Wieruszów (woj. łódzkie) i Łęka Opatowska, od południa z gminami Trzcinica i Rychtal, od zachodu z gminą Bralin. W skład gminy wchodzi 10 wsi sołeckich: Baranów, Donaborów Grębanin, Jankowy, Joanka, Łęka Mroczeńska, Marianka Mroczeńska, Mroczeń (wraz z częścią: Feliksów), Słupia pod Kępem, Żurawiniec (wraz z częścią: Justynka) oraz jeden przysiółek: Młynarka. Urząd Gminy mieści się w miejscowości Baranów.

Cały obszar gminy usytuowany jest w dorzeczu rzeki Prosny, a jego główna oś hydrograficzna to rzeka Niesób wraz z dopływami. W podziale fizycznogeograficznym makroregion, na terenie którego leży gmina, nosi nazwę Wysoczyzny Wieruszowskiej lub zastępczo Bolesławieckiej. Jest to część jednostki wyższego rzędu makroregionu- Nizina Południowowielkopolska. W obrębie Wysoczyzny Wieruszowskiej wyróżnić można następujące mikroregiony: Wzgórza Mnichowicko- Trzcinińskie, Kotlina Kępińska, Równina Bolesławiecka. Gmina Baranów położona jest na terenach preferowanych do lokalizacji przemysłu przetwórstwa rolno- spożywczego i rozwoju wiejskiej sieci osadniczej oraz umocnienia funkcji obsługi rolnictwa. Dobre warunki klimatyczne, malownicze zabytki wiejskiej kultury oraz sąsiedztwo dróg międzyregionalnych, stwarzają możliwość rozbudowy struktury gospodarczej i rozwoju obsługi turystycznej.

5.2.2. Zarys historii obszaru gminy

Baranów jest miejscowością gminną o wielowiekowej przeszłości. Badania archeologiczne potwierdziły istnienie w odległej przeszłości osad łużyckich umiejscowionych w okolicy rzeki Jamicy, datowanych na 800- 400 r. p. n. e. Początki osadnictwa na terenie gminy Baranów sięgają epoki brązu. Do dziś zachowały się ślady istnienia dwóch grodzisk wczesnohistorycznych, osad i cmentarzysk, z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Pierwsze wzmianki historyczne sięgają 1241 r., gdy Raclawa, wdowa po komesie Klemensie nadała wieś Baranów klasztorowi Benedyktynów w Staniątkach. W kolejnych latach (1250- 1329) Baranów przeszedł na własność klasztoru Cystersek w Ołoboku.

W początkach państwowości polskiej Baranów stanowił dobra rycerskie. Od 1365 r. Miejscowość przechodzi w ręce prywatne. Jej właścicielem staje się kasztelan poznański, starosta wielkopolski- Wierzbęta z Paniewic herbu Niesobia. Do Wierzbętych Baranów należał do 1545 r., kiedy to umarł ostatni z rodu- Mikołaj z Kępna. Krótko

właścicielami miasta byli też: Jerzy Zaremba herbu Zaremba, Jan Spytek z Tarnowa herbu Leliwa oraz Stanisław Tarnowski herbu Leliwa. Od 1563 r. właścicielem miasta pozostawał Jan Tomicki herbu Łódzia.

Przed 1426 r. Baranów uzyskał prawa miejskie. Nastąpił wtedy podział majątku, pomiędzy członków rodziny Wierzbicę z Paniewic. Baranów przypadł w udziale Wierzbicie z Kępna. W kolejnych latach, wraz z upadkiem Kępna, które w tym okresie spadło do roli wsi, znacznie wzrosło znaczenie Baranowa. Z zachowanych dokumentów z 1532 r. wynika, że to szlacheckie miasto rolnicze miało wówczas swojego burmistrza i radę miejską. Odbываły się tu targi, jarmarki.

Powolny upadek miasta następował od poł. XVII w., do czego przyczyniły się klęski żywiołowe, wojna ze Szwedami oraz liczne konflikty wywołane przygranicznym położeniem. Duży wpływ na złą sytuację miasta, miały także wielkie pożary, które trawiły miasto w XVII- XVIII w. Po II rozbiórce Polski, w 1793 r., Baranów znalazł się pod panowaniem Pruskim. Pod k. XVIII w. miasteczko wyludniło się. W 1816 r. liczyło zaledwie 350 mieszkańców. Poważnym ciosem dla Baranowa był rozwój komunikacji kolejowej w latach 1864- 1907, która ominęła to miasto. Sąsiednie Kępno stało się ważnym węzłem kolejowym, dzięki czemu wybiło się na pozycję lidera w regionie.

W latach 1905- 1907 miały miejsce wystąpienia przeciwko nasilającej się akcji germanizacyjnej. W 1907 r. Baranów został pozbawiony przez władze Pruskie praw miejskich, na skutek protestów Polaków przeciwko akcji germanizacyjnej. Po I wojnie Światowej, gdy ziemie te powróciły do niepodległej Polski, Baranów stracił je ostatecznie w niepodległej Polsce w 1932 r. Powstało tzw. gmina Kępno- Południe (nazwa pochodzi od swojej siedziby w Kępnie), której gospodarzem był Baranów. Mieszkańcy Baranowa przyczynili się do wybudowania siedziby swoich władz w Kępnie przy ul. Gen. Sikorskiego.

Po wyzwoleniu spod okupacji hitlerowskiej (21 stycznia 1945 r.) zachowano na tym terenie przedwojenny układ administracyjny. W 1954 r. miejsce gmin zajęły gromadzkie rady narodowe. Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 5 grudnia 1972 r. Baranów został siedzibą gminy, obejmującą swym zasięgiem byłą gromadzką radę narodową Baranów i Mroczeń. W 1975 r. gmina znalazła się w granicach województwa kaliskiego.

W 1992 r. Rada Gminy Baranowa, kierując się tradycją uchwaliła, że herbem gminy będzie dawny herb miasta Baranowa: srebrna głowa barana z kręconymi złotymi rogami na niebieskim tle. Pieczęć z herbem odciskana jest na okolicznościowych dokumentach, dodatkowo gmina dysponuje także pieczęcią wypukłą, wzorowaną na pieczęciach szlacheckich.

Ważnym momentem, w historii ziemi wielkopolskiej, było wdrożenie dnia 1 stycznia 1999 r. reformy administracji publicznej. Reforma administracyjna oznacza scalenie Wielkopolski podzielonej w 1975 r. na województwa: leszczyńskie, kaliskie, konińskie, pilskie i poznańskie. Powstały ponownie powiaty. Gmina Baranów należy od tego momentu do powiatu kępińskiego i województwa wielkopolskiego.

5.3. Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

Zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568, ze zm.), formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Na obszarze gminy Baranów, funkcjonują jedynie dwie z ww. form, jest to wpis do rejestru zabytków oraz ustalenia ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5.3.1. Formy ochrony w miejscowym planie zagospodarowanie przestrzennego

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowane dla terenu gminy Baranów, określają obowiązkowe zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. W planach wyznaczone zostały granice i zasady zagospodarowania terenów i obiektów podlegających ochronie, w tym zakres ochrony konserwatorskiej. Określono także zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. W planach wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej: strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej, strefa „B” ochrony konserwatorskiej, strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego, strefa „E” ochrony ekspozycji, strefa „W” ochrony archeologicznej, strefa „OW” obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce. W planach zostały zawarte również zasady zagospodarowania terenów i obiektów podlegających ochronie dla obiektów: ujętych w rejestrze zabytków architektury i budownictwa, ujętych w ewidencji zabytków architektury i budownictwa, zabytkowych układów.

5.3.2. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Baranów, znajduje się 7 zabytków nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków (Tabela nr 1). Są to jedne z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie gminy.

Tabela nr 1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków w gminie Baranów

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT/ ZESPÓŁ OBIEKTÓW	NR I DATA WPISU DO REJESTRU ZABYTEKÓW
1	Baranów	układ urbanistyczny oraz archeologiczne warstwy kulturowe	667/A z 15.04.1993 r.
2	Baranów	kościół par. pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja	kl.III-885/20/61 z 27.12.1961 r.
3	Donaborów	kościół par. pw. św. Marcina	kl.IV-73/65/53 z 30.10.1953 r.
4	Grębanin	kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	kl.III-885/19/61 z 27.12.1961 r.
5	Jankowy	park dworski	734/A z 9.12.1996 r.
6	Mroczeń	pałac	kl.III-885/26/61 z 27.12.1961 r.
7	Słupia pod Kępem	zespół pałacowy: pałac i park	kl.III-880/142/1663/A z 16.12.1974 r.

5.3.3. Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków

Ze względu na przepisy ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. 2001 nr 112 poz. 1198, ze zm.), a także ze względu na kodeks etyczny, nie publikuje się szczegółowych danych na temat zabytków ruchomych (Tabela nr 2).

Tabela nr 2. Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków w gminie Baranów

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT/ ZESPÓŁ OBIEKTÓW	NR I DATA WPISU DO REJESTRU ZABYTEKÓW
1	Baranów	34 elementy w kościele par. pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja, są to głównie zabytki manierystycznej i późnobarokowej rzeźby, a także malarstwa barokowego i ludowego, utrzymanego w tradycji baroku.	205/B z 18.05.1972 r.
2	Donaborów	19 elementów w kościele par. pw. św. Marcina, są to między innymi obiekty z relikiami manierystycznej i barokowej snycerki oraz dziewiętnastowieczną ikoną Chrystusa Pantokratora.	209/B z 18.05.1972 r.

3	Grębanin	16 elementów w kościele par. pw. NMP Niepokalanie Poczętej, są to obiekty siedemnasto- i osiemnastowieczne prezentujące m. in. formy manierystyczne i barokowe oraz relikty sztuki gotyckiej.	211/B z 18.05.1972 r.
4	Grębanin	13 elementów wyposażenia w kościele par. pw. NMP Niepokalanie Poczętej.	315/WLKP/B z 13.09.2013 r.
5	Słupia pod Kępem	5 elementów w kościele par. pw. Wszystkich Świętych.	226/B z 24.05.1972 r.

5.4. Zabytki w gminnej ewidencji zabytków

Do obowiązków samorządu lokalnego należy ochrona zabytków, które znajdują się na terenie gminy. Zadania te precyzuje art. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. 2003 r. nr 162 poz. 1568, ze zm.). Gminy mają dbać między innymi o: „zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie” oraz zapobiegać „zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków”. Do obowiązków nałożonych przez ustawę na gminę należy: „uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”, czemu ma służyć gminna ewidencja zabytków.

Zakres gminnej ewidencji zabytków:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- stanowiska archeologiczne;
- historyczne układy ruralistyczne wsi, historyczne układy urbanistyczne miasta;
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Informacje o zabytkach nieruchomych, które powinna zawierać karta adresowa, określa Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. 2011 nr 113 poz. 661).

Gminna ewidencja zabytków nie jest jedną z form ochrony zabytków wymienionych w art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568, ze zm.) oraz zgodnie z art. 21 jest podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami. Dodatkowo ustawa z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. 2010 nr 75 poz. 474) istotnie wzmacnia rangę gminnej ewidencji zabytków poprzez między innymi obowiązek uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projektów

decyzji o WZIZT (Warunków Zabudowy i Zagospodarowanie Terenu) oraz projektów budowlanych dotyczących obiektów ujętym między innymi w gminnej ewidencji zabytków.

Zaktualizowany spis obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków w gminie Baranów, która opracowana została w 2008 r., przedstawia tabela poniżej- Tabela nr 3.

Tabela nr 3. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków w gminie Baranów

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	OBIEKT	NR DZIAŁKI
1	Baranów		układ urbanistyczny	
2	Baranów	Boczna 10 (d. 5)	stodoła	1105/2
3	Baranów	Juszczaka 3 (d. 2)	budynek mieszkalny	926
4	Baranów	Juszczaka 6 (d. 8)	budynek mieszkalny	1038
5	Baranów	Kluczborska 1	budynek mieszkalny	1011
6	Baranów	Kluczborska 6 (d. 18)	budynek mieszkalny	1006
7	Baranów	Kluczborska 9 (d. 5)	budynek mieszkalny	1016
8	Baranów	Kluczborska 10 (d. 16)	budynek mieszkalny	1004
9	Baranów	Kluczborska 11 (d. 6)	budynek mieszkalny	1017
10	Baranów	Kluczborska 12 (d. 15)	budynek mieszkalny	1019
11	Baranów	Kluczborska 13 (d. 7)	budynek mieszkalny	1018
12	Baranów	Kluczborska 19 (d. 10)	budynek mieszkalny	1021
13	Baranów	Kluczborska 23 (d. 12)	budynek mieszkalny	1023
14	Baranów	Kluczborska 25 (d. 13)	budynek mieszkalny	1047
15	Baranów	Kopiec 1	budynek mieszkalny	868/1
16	Baranów	Kościelna 1	kościół w zespole kościelnym pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja	915
17	Baranów	Kościelna 1	dzwonnica w zespole kościelnym pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja	915
18	Baranów	Kościelna 1	cmentarz przykościelny w zespole kościelnym pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja	915
19	Baranów	Kościelna 1	plebania w zespole gospodarczym	915
20	Baranów	Kościelna 1	stodoła plebańska w zespole gospodarczym	915
21	Baranów	Kościelna 1	spichlerz plebański w zespole gospodarczym	915
22	Baranów	Kościelna 3	dom katolicki	915
23	Baranów	Kościelna 5	budynek mieszkalny	936
24	Baranów	Młyńska	kapliczka przydrożna MB	495
25	Baranów	Młyńska	cmentarz parafialny	496

26	Baranów	Młyńska 1 (d. 7)	budynek mieszkalny	903
27	Baranów	Młyńska 2	budynek mieszkalny, d. zagroda młyńska	639
28	Baranów	Ogrodowa 1	budynek mieszkalny	875
29	Baranów	Ogrodowa 1	budynek gospodarczy	875
30	Baranów	Piaskowa 3 (d. 5)	budynek mieszkalny	1027
31	Baranów	Piaskowa 7 (d. 4)	budynek mieszkalny	1030
32	Baranów	Piaskowa 11 (d. 6)	budynek mieszkalny	1032
33	Baranów	Piaskowa 13 (d. 7)	budynek mieszkalny	1033
34	Baranów	Poprzeczna 1	budynek mieszkalny	888
35	Baranów	Rychtalska (d. 4)	budynek mieszkalny	987
36	Baranów	Rychtalska 11 (d. 7)	budynek mieszkalny	1105/1
37	Baranów	Rynek 1	budynek mieszkalny	871
38	Baranów	Rynek 2	budynek mieszkalny	872
39	Baranów	Rynek 4	budynek mieszkalny	874
40	Baranów	Rynek 5	budynek mieszkalny	899
41	Baranów	Rynek 7	budynek mieszkalny	902
42	Baranów	Rynek 8	budynek mieszkalny	904
43	Baranów	Rynek 9	budynek mieszkalny	906
44	Baranów	Rynek 12	budynek mieszkalny	919
45	Baranów	Rynek 13	budynek mieszkalny ze stodołą	920
46	Baranów	Rynek 14	budynek mieszkalny	997
47	Baranów	Rynek 15	budynek mieszkalny	996
48	Baranów	Rynek 16	budynek mieszkalny	995
49	Baranów	Rynek 19	budynek mieszkalny	992/1
50	Baranów	Strumykowa 9 (d. 6)	budynek mieszkalny	886
51	Baranów	Strumykowa 14	budynek mieszkalny	880
52	Baranów	Wrocławska 3	budynek mieszkalny	983/1
53	Baranów	Wrocławska 5 (d. 15)	budynek mieszkalny	978
54	Baranów	Wrocławska 13 (d. 9)	budynek mieszkalny	970
55	Baranów	Wrocławska 19 (d. 6)	budynek mieszkalny	966
56	Donaborów		kościół w zespole kościoła par. pw. św. Marcina	158
57	Donaborów		cmentarz parafialny	157
58	Donaborów		kapliczka przydrożna	157
59	Donaborów	1	dwór w zespole dworskim	86
60	Donaborów	1	park w zespole dworskim	86
61	Donaborów	4-5	czworak w zespole dworskim, ob. budynek mieszkalny	81
62	Donaborów	72	budynek mieszkalny	409

63	Donaborów	77	budynek mieszkalny	391
64	Donaborów	78	budynek mieszkalny	391
65	Donaborów	88	plebania w zespole kościoła par. pw. św. Marcina	366
66	Donaborów	94	organistówka w zespole kościoła par. pw. św. Marcina	154
67	Donaborów	94	szkoła parafialna, ob. dom mieszkalny	86
68	Feliksów	9-10	zespół folwarczny	869, 870
69	Grębanin		cmentarz parafialny	403
70	Grębanin		obora	703/1
71	Grębanin		silos	670
72	Grębanin	10	dom pracowników folwarku, ob. budynek mieszkalny	416/2
73	Grębanin	38	kościół w zespole kościoła par. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	499
74	Grębanin	38	plebania w zespole kościoła par. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	498
75	Grębanin	38	stara plebania w zespole kościoła par. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	498
76	Grębanin	38	cmentarz przykościelny	499
77	Grębanin	50A	oficyna w zespole dworskim, ob. budynek mieszkalny	502/28
78	Grębanin	54	czworak w zespole dworskim, ob. budynek mieszkalny	502/25
79	Grębanin	87	szkoła podstawowa	148/4
80	Grębanin	89	czworak, ob. szkoła podstawowa	148/4
81	Grębanin	97	dwór w zespole dworskim, ob. szpital rehabilitacyjny	666
82	Grębanin	97	park dworski w zespole dworskim	666
83	Grębanin	103-104	czworak w zespole dworskim, ob. budynek mieszkalny	694
84	Grębanin	105-106	czworak w zespole dworskim, ob. budynek mieszkalny	693
85	Grębanin Kolonia II	3	kapliczka przydrożna	158
86	Grębanin Kolonia II	3	budynek mieszkalny	158
87	Jankowy		pozostałości parku dworskiego w zespole dworsko- parkowo-folwarcznym	77/5
88	Jankowy		ruiny dworu w zespole	77/5

			dworsko- parkowo- folwarcznym	
89	Jankowy	35	budynek mieszkalny	125
90	Jankowy	36	dom mieszkalny pracowników folwarku, ob. budynek mieszkalny	81
91	Jankowy	50	budynek mieszkalny	593
92	Justynka	2, 3, 4, 6	zespół folwarczy	21,22,18
93	Łęka Mroczeńska	2	szkoła	295/2
94	Łęka Mroczeńska	2	szkoła, ob. budynek mieszkalny	295/2
95	Łęka Mroczeńska	55A	szkoła podstawowa	230
96	Łęka Mroczeńska	74	budynek mieszkalny	372, 373
97	Łęka Mroczeńska	86	budynek mieszkalny	581
98	Marianka Mroczeńska	28	dom	20/3
99	Mroczeń	39, 40	dom mieszkalny- administracyjny przy dawnym młynie, ob. budynek mieszkalny	700
100	Mroczeń	64	budynek dworca PKP, ob. mieszkalny	744/5
101	Mroczeń	64	szalety przy stacji PKP	744/3
102	Mroczeń	64	budynek gospodarczy przy stacji PKP	744/3
103	Mroczeń	67 (d. 62)	budynek mieszkalny	798/1
104	Mroczeń	81	budynek mieszkalny	788/6
105	Mroczeń	86	dawna szkoła ewangelicka, ob. dom mieszkalny	695/8, 695/4
106	Mroczeń	91	budynek mieszkalny	267/1
107	Mroczeń	92	budynek mieszkalny	
108	Mroczeń	95	szkoła, ob. przedszkole	267/3
109	Mroczeń	117	budynek mieszkalny	198
110	Mroczeń	140	pałac w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym, ob. gimnazjum	668/2
111	Mroczeń	140	park pałacowy w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym	668/2
112	Mroczeń	141	budynek mieszkalny	705/7
113	Mroczeń	153	oficyna pałacowa w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym, ob. budynek mieszkalny	668/1
114	Mroczeń	154	czworak	671

115	Mroczeń	189	stodoła w zespole pałacowo-parkowo- folwarcznym	665
116	Mroczeń	191	ujeżdżalnia w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym, ob. domy	664
117	Mroczeń	194	gorzelnia, ob. budynek mieszkalny	668/2
118	Mroczeń - Borówno	47	budynek mieszkalny	24/1
119	Mroczeń - Borówno	48	budynek mieszkalny	4
120	Mroczeń - Katarzynka	32, 33, 35, 36	zespół folwarczny, ob. rozparcelowany	567,570, 571, 572
121	Nowy Mroczeń		cmientarz parafialny	375
122	Nowy Mroczeń	5	dom z owczarnią	
123	Nowy Mroczeń	22	budynek mieszkalny, d. szkoła ewangelicka	307/1
124	Słupia pod Kępem	Dworcowa 19 (d. 70)	dom mieszkalny pracowników kolejowych	
125	Słupia pod Kępem	Katowicka 1	ośmiorak w zespole pałacowo-parkowo- folwarcznym, ob. dom	1243/4
126	Słupia pod Kępem	Katowicka 2	ośmiorak w zespole pałacowo-parkowo- folwarcznym, ob. dom	1243/2
127	Słupia pod Kępem	Katowicka 4	pałac w zespole pałacowo-parkowo- folwarcznym	1257/3
128	Słupia pod Kępem	Szeroka 1 (d. 114)	stodoła w zespole pałacowo-parkowo- folwarcznym	1247/11
129	Słupia pod Kępem	Szeroka 1 (d. 114)	spichlerz w zespole pałacowo-parkowo- folwarcznym	1247/11
130	Słupia pod Kępem	Szeroka 1 (d. 114)	obora w zespole pałacowo-parkowo- folwarcznym	1247/11
131	Słupia pod Kępem	Szeroka 1 (d. 114)	stelmacharnia w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym, ob. magazyn	1247/11
132	Słupia pod Kępem	Szeroka 2	dom pracowników folwarku w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym, ob. budynek mieszkalny	1243/5
133	Słupia pod Kępem	Szeroka 3 (d. 115)	dom zarządcy folwarku w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym, ob. budynek mieszkalny	1247/12
134	Słupia pod Kępem	Szeroka 5 (d. 113)	park pałacowy w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym	1257/3

135	Słupia pod Kępem	Szeroka 5 (d. 113)	gorzelnia w zespole pałacowo-parkowo- folwarcznym	1247/11
136	Słupia pod Kępem	Szeroka 6	czworak III w zespole pałacowo- parkowo- folwarcznym, ob. dom	1243/5
137	Słupia pod Kępem	Szeroka 11 (d. 13)	d. plebania w zespole kościoła par. pw. Wszystkich Świętych	636/4
138	Słupia pod Kępem	Szeroka 13 (d. 17)	kościół w zespole kościoła par. pw. Wszystkich Świętych	636/3
139	Słupia pod Kępem	Szeroka 13 (d. 17)	zajazd w zespole kościoła par. pw. Wszystkich Świętych, ob. plebania	636/4
140	Słupia pod Kępem	Szeroka 24 (d. 14)	budynek mieszkalny	683
141	Słupia pod Kępem	Szkołna	cmentarz parafialny	702, 703
142	Słupia pod Kępem	Szkołna 5	szkoła	1242/2
143	Słupia pod Kępem	Wąska 16	budynek mieszkalny	600
144	Słupia pod Kępem Albertów	Dworcowa (d. 81)	zespół cegielni	25/2
145	Słupia pod Kępem Albertów	Dworcowa 17 (d. 80)	rządcówka w zespole folwarcznym, ob. dom mieszkalny	25/2
146	Słupia pod Kępem Albertów	Dworcowa 17 (d. 80)	obora w zespole folwarcznym	25/2
147	Słupia pod Kępem Albertów	Dworcowa 17 (d. 80)	stodoła w zespole folwarcznym	25/2
148	Żurawiniec	7,8,9	zespół dworsko- folwarczy	113, 114, 116
149	Żurawiniec	36	szkoła, ob. dom mieszkalny	46/4
150	Żurawiniec Folwark	10	dwór w zespole dworsko- folwarcznym	111/6

5.5. Zabytki archeologiczne oraz zabytkowe obszary

Stanowiska archeologiczne są ważnym elementem krajobrazu kulturowego i stanowią podstawę wiedzy o najdawniejszych dziejach okolic gminy Baranów. Środowisko kulturowe gminy zawiera zewidencjonowane stanowiska archeologiczne datowane od epoki neolitu do epoki nowożytnej. Stanowiska zewidencjonowano w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski: 76-38, 77-37, 77-38. Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest jednak zbiorem zamkniętym i nie można wykluczyć, że w wyniku dalszej weryfikacji lub prowadzonych prac ziemnych uda się zidentyfikować nowe ślady osadnicze.

Przebadany obszar, w ramach AZP 76-38, jest częścią Kotliny Kępińskiej, której osią jest rzeka Niesob. Większość odkrytych stanowisk z terenu gminy Baranów, które zgrupowane były wzdłuż cieków wodnych, to osadnictwo kultury łużyckiej oraz osadnictwo nowożytne.

Przebadany obszar, w ramach AZP 77-37, jest częścią Kotliny Kępińskiej. Na skraju obszaru przepływa z pld. na pln. ciek wodny, wpadający do Niesobu. Prawie wszystkie stanowiska zlokalizowano przy krawędziach dolin obu cieków wodnych. Osadnictwo odkryte na tym terenie przystosowało się do zastanej sytuacji fizjograficznej. Na tym obszarze można wyróżnić cztery strefy koncentracji osadnictwa, z czego najstarsze związane jest z kulturą łużycką. Znacznie bardziej intensywne było osadnictwo kultury przeworskiej z wyraźną koncentracją stanowisk w okolicach Mroczenia oraz Grębanina. W okolicach Grębanina zanotowano także intensywne osadnictwo średniowieczne, związana ze zlokalizowanym w tym obszarze grodziskiem.

Przebadany obszar, w ramach AZP 77-38, obejmował rzekę Niesob, która na tym odcinku wykształciła dolinę o rozległym dnie oraz wysoczną porożcinaną kilkoma ciekami wodnymi bez nazw. Większość stanowisk zlokalizowano w obrębie doliny Niesobu. Osadnictwo na tym terenie ma charakter trwały, wyróżniający się obfitym występowaniem materiału zabytkowego na powierzchni. Stanowiska z terenu gminy Baranów to stanowiska wielokulturowo o osadnictwie kultury przeworskiej i wczesnośredniowiecznej. Są to także osady z późnego średniowiecza i nowożytne.

Stanowiska archeologiczne z terenu gminy Baranów ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych (Tabela nr 4), to:

- 1 grodzisko wczesnośredniowieczne;
- 103 ślady osadnictwa, punkty osadnicze i osady- najliczniej reprezentowane przez kulturę łużycką, kulturę przeworską z okresu neolitu oraz osadnictwo średniowieczne.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych i nawastrzeń kulturowych podczas inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, ważne jest określenie zasad ochrony zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków, lub przeznaczonych do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, warunkach zabudowy i inwestycjach celu publicznego oraz respektowanie przez inwestorów zapisów dotyczących

ochrony zabytków archeologicznych w opiniach i decyzjach właściwego miejscowo konserwatora zabytków.

Tabela nr 4. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Baranów

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	NR OBSZARU AZP	NR STANOWISKA W MIEJSCOWOŚCI/ NA OBSZARZE	FUNKCJA STANOWISKA	KLUTURA	CHRONOLOGIA
1	Baranów	76-38	2/45	śląd osadnictwa		
				śląd osadnictwa	łużycka	
2	Baranów	76-38	3/46	osada	łużycka	
3	Baranów	76-38	5/44	punkt osadniczy		
				śląd osadnictwa	łużycka	
4	Baranów	76-38	6/47	osada		
				śląd osadnictwa	łużycka	
5	Baranów	76-38	7/48	punkt osadniczy		
				punkt osadniczy	łużycka	
6	Baranów	76-38	8/49	punkt osadniczy	łużycka	
7	Baranów	76-38	9/50	punkt osadniczy	łużycka	
8	Baranów	76-38	10/51	osada	łużycka	
9	Baranów	77-38	2/18	osada ?	przeworska	
				punkt osadniczy		późne śrw.
10	Baranów	77-38	3/19	osada		późne śrw.
				punkt osadniczy		wczesne śrw.
11	Baranów	77-38	4/20	punkt osadniczy		późne śrw.
				śląd osadnictwa		wczesne śrw.
12	Baranów	77-38	6/22	punkt osadniczy	przeworska	
				śląd osadnictwa		późne śrw.
13	Baranów	77-38	7/28	punkt osadniczy	przeworska	
				śląd osadnictwa		późne śrw.
14	Baranów	77-38	8/29	punkt osadniczy		późne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska	
15	Baranów	77-38	9/83	osada		późne śrw.
16	Baranów	77-38	10/84	śląd osadnictwa		późne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska	
17	Baranów	77-38	11/85	punkt osadniczy		późne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska	
18	Donaborów	77-38	1/10	osada		wczesne śrw.
19	Donaborów	76-38	1/32	osada		późne śrw.
20	Donaborów	76-38	13/30	osada		okres nowoż.
21	Donaborów	76-38	14/31	osada		okres nowoż.
				śląd osadnictwa	łużycka	
22	Donaborów	77-38	2/11	osada	przeworska	
23	Donaborów	77-38	3/12	osada	przeworska	
24	Grębanin	77-37	1/1	punkt osadniczy	przeworska	

				ślad osadnictwa		
25	Grębanin	77-37	2/6	osada		
				punkt osadniczy	przeworska	
26	Grębanin	77-37	3/8	osada		
27	Grębanin	77-37	4/9	grodz. pierś.		
28	Grębanin	77-37	5/10	ślad osadnictwa		
				ślad osadnictwa	łużycka	
29	Grębanin	77-37	6/11	osada		
				osada	przeworska	
30	Grębanin	77-37	7/12	punkt osadniczy		
				punkt osadniczy	przeworska	
31	Jankowy	76-38	1/40	punkt osadniczy		
				ślad osadnictwa	łużycka	okres nowoż.
32	Jankowy	76-38	10/41	ślad osadnictwa		
				ślad osadnictwa	łużycka	
33	Jankowy	77-38	2/3	osada		późne śrw.
				osada	przeworska	
34	Jankowy	77-38	3/4	osada		wczesne śrw.
				osada	przeworska	
35	Jankowy	77-38	4/5	ślad osadnictwa		późne śrw.
				ślad osadnictwa		wczesne śrw.
				ślad osadnictwa	przeworska	
36	Jankowy	77-38	5/6	osada		późne śrw.
37	Jankowy	77-38	6/7	osada		późne śrw.
				punkt osadniczy	przeworska	
38	Jankowy	77-38	7/8	ślad osadnictwa		neolit
				ślad osadnictwa	przeworska	
39	Jankowy	77-38	8/9	osada	przeworska	
40	Jankowy	77-38	9/13	punkt osadniczy		wczesne śrw.
41	Jankowy	77-38	10/14	ślad osadnictwa	przeworska ?	
42	Jankowy	77-38	11/15	osada		wczesne śrw.
				osada	przeworska ?	
				ślad osadnictwa		późne śrw.
43	Jankowy	77-38	12/16	osada	przeworska	
				punkt osadniczy		wczesne śrw.
				ślad osadnictwa		późne śrw.
44	Jankowy	77-38	13/17	osada	przeworska	
				punkt osadniczy		wczesne śrw.
45	Łęka Mroczeńska	77-37	1/16	osada		
				ślad osadnictwa	przeworska	
46	Łęka Mroczeńska	77-37	2/17	osada		
				ślad osadnictwa	przeworska	
47	Łęka Mroczeńska	77-37	3/18	osada	przeworska	

				śląd osadnictwa		
48	Łęka Mroczeńska	77-37	4/19	śląd osadnictwa		
				śląd osadnictwa	łużycka	
49	Łęka Mroczeńska	77-37	5/20	śląd osadnictwa	łużycka	
50	Mroczeń	77-37	1/2	osada	przeworska	
				śląd osadnictwa		
51	Mroczeń	77-37	2/3	osada	przeworska	
				śląd osadnictwa		
52	Mroczeń	77-37	3/4	śląd osadnictwa		
				śląd osadnictwa	przeworska	
53	Mroczeń	77-37	4/5	osada	przeworska	
54	Mroczeń	77-37	5/7	śląd osadnictwa		
				śląd osadnictwa	przeworska	
55	Mroczeń	77-37	6/13	punkt osadniczy		
				śląd osadnictwa	przeworska	
56	Mroczeń	77-37	7/14	osada		
57	Mroczeń	77-37	8/15	osada		
58	Mroczeń	77-38	1/30	śląd osadnictwa		okres nowoż.
				śląd osadnictwa	przeworska	
59	Mroczeń	77-38	2/31	osada	przeworska	
60	Mroczeń	77-38	3/32	śląd osadnictwa	przeworska	
61	Mroczeń	77-38	4/86	śląd osadnictwa		późne śrw.
				śląd osadnictwa		wczesne śrw.
62	Mroczeń	77-38	5/87	osada	przeworska	
63	Mroczeń	77-38	6/88	śląd osadnictwa		późne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska ?	
64	Słupia pod Kępem	77-38	1/23	osada	przeworska	
65	Słupia pod Kępem	77-38	2/24	osada	przeworska	
66	Słupia pod Kępem	77-38	3/25	śląd osadnictwa	przeworska	
67	Słupia pod Kępem	77-38	4/26	osada		wczesne śrw.
				śląd osadnictwa		późne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska	
68	Słupia pod Kępem	77-38	5/27	osada	przeworska	
69	Słupia pod Kępem	77-38	6/33	osada		późne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska	
70	Słupia pod Kępem	77-38	7/34	osada		późne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska	
71	Słupia pod Kępem	77-38	8/35	osada	przeworska	
				punkt osadniczy		późne śrw.
				śląd osadnictwa	łużycka	

72	Słupia pod Kępem	77-38	10/37	osada	przeworska	
73	Słupia pod Kępem	77-38	11/38	osada		wczesne śrw.
				osada	przeworska	
				śląd osadnictwa		okres nowoż.
74	Słupia pod Kępem	77-38	12/39	osada ?		wczesne śrw.?
75	Słupia pod Kępem	77-38	13/40	osada	przeworska	okres nowoż.
76	Słupia pod Kępem	77-38	14/41	osada	przeworska	
				śląd osadnictwa		okres nowoż.
77	Słupia pod Kępem	77-38	15/42	osada	przeworska	
78	Słupia pod Kępem	77-38	16/43	osada	przeworska	
				punkt osadniczy		okres nowoż.
				punkt osadniczy		wczesne śrw.
79	Słupia pod Kępem	77-38	17/44	osada	przeworska	
				śląd osadnictwa		wczesne śrw.
80	Słupia pod Kępem	77-38	18/45	osada	przeworska	
				śląd osadnictwa		neolit
81	Słupia pod Kępem	77-38	19/46	punkt osadniczy	przeworska	
				śląd osadnictwa		okres nowoż.
82	Słupia pod Kępem	77-38	20/47	osada	przeworska	
83	Słupia pod Kępem	77-38	21/48	śląd osadnictwa		neolit
84	Słupia pod Kępem	77-38	22/49	śląd osadnictwa		okres nowoż.
				śląd osadnictwa	przeworska	
85	Słupia pod Kępem	77-38	23/50	osada		okres nowoż.
				śląd osadnictwa	przeworska	
86	Słupia pod Kępem	77-38	24/51	punkt osadniczy		późne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska	
87	Słupia pod Kępem	77-38	25/52	śląd osadnictwa	przeworska	
88	Słupia pod Kępem	77-38	26/62	osada		wczesne śrw.
89	Słupia pod Kępem	77-38	27/63	osada		wczesne śrw.
90	Słupia pod Kępem	77-38	28/64	osada	przeworska	
				śląd osadnictwa		późne śrw.
91	Słupia pod Kępem	77-38	29/65	punkt osadniczy		wczesne śrw.
				śląd osadnictwa	przeworska	
92	Słupia pod Kępem	77-38	30/66	śląd osadnictwa		późne śrw.
				śląd osadnictwa		wczesne śrw.
93	Słupia pod	77-38	31/67	osada		późne śrw.

	Kępnem					
94	Słupia pod Kępnem	77-38	32/68	punkt osadniczy		późne śrw.
95	Słupia pod Kępnem	77-38	33/69	osada		późne śrw.
				osada	przeworska	
				śląd osadnictwa		wczesne śrw.
96	Słupia pod Kępnem	77-38	34/70	osada ?		późne śrw.
97	Słupia pod Kępnem	77-38	35/70	osada		późne śrw.
98	Słupia pod Kępnem	77-38	36/76	osada		późne śrw.
				punkt osadniczy	przeworska	
99	Słupia pod Kępnem	77-38	37/77	punkt osadniczy		późne śrw.
				punkt osadniczy	przeworska	
100	Słupia pod Kępnem	77-38	38/78	śląd osadnictwa		neolit
				śląd osadnictwa		okres nowoż.
101	Słupia pod Kępnem	77-38	39/79	osada		późne śrw.
				punkt osadniczy		wczesne śrw.
				punkt osadniczy	przeworska	
102	Słupia pod Kępnem	77-38	40/80	punkt osadniczy		późne śrw.
103	Słupia pod Kępnem	77-38	41/81	punkt osadniczy		późne śrw.
				punkt osadniczy	przeworska	
				śląd osadnictwa		wczesne śrw.
104	Słupia pod Kępnem	77-38	42/82	osada		późne śrw.
				punkt osadniczy		wczesne śrw.

5.6. Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy

Synteza elementów przyrody i widocznych efektów działalności człowieka jest architekturą krajobrazu, czyli formą, która- obok treści- składa się na krajobraz kulturowy. Ochrona tego krajobrazu to pełna ochrona obiektu zabytkowego wraz jego otoczeniem i walorami przyrodniczymi, roślinnością i warunkami socjologicznymi. Polega na ochronie najcenniejszych obiektów, zespołów, obszarów i świadomym ich przekształcaniu w taki sposób by tworząc nowe wartości unikać deformacji istniejącego, historycznie ukształtowanego dziedzictwa. Chronić należy więc nie tylko obiekty architektury, kapliczki i figury przydrożne, również krajobraz ukształtowany ludzką ręką. Obiekty wpisane do rejestru zabytków znajdujące się na terenie gminy Baranów, opisane poniżej, są przykładem takiego krajobrazu.

Do najbardziej wartościowych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Baranów:

- Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja w Baranowie

Zdjęcie nr 1. Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja w Baranowie, źródło: Urząd Gminy w Baranowie.

Kościół powstał w 1732 r. z fundacji Anny Śleżyńskiej. Odnawiany w 1748 r., w 1770 r., w 1823 r. W 1869 r. do nawy dobudowano kaplicę pw. św. Wojciecha. W k. XIX w. wzniesiono przybudówkę pomiędzy prezbiterium a kaplicą. Gruntownie restaurowany w latach 1915- 1917. W latach 2008- 2011 wykonano prace remontowe, między innymi: wymianę drewnianych gontów elewacyjnych i dachowych. Kościół usytuowany jest na pół.- wsch. od rynku, przy zbiegu ulic Kościelnej i Młyńskiej. Otoczenie kościoła zbliżone do prostokąta, ogrodzone, z metalowych pręseł, na kamiennej podmurówce, ze słupkami: bramą od pld.- zach. oraz furtkami od pld.- zach. i pół. W pld.- zach. części placu kościelnego znajduje się dwukondygnacyjna dzwonnica, o neoromańskiej formie. Na pld.- wsch. od kościoła, poza ogrodzeniem, murowana plebania, z ceglanym spichlerzem. Podwalina kościoła drewniana, posadowiona na niewysokiej podmurówce, z cegły ceramicznej, nakrytej

drewnianym okapnikiem. Pod podłogą nawy- murowana kruchta. Kościół orientowany, o konstrukcji zrębowo- wieńcowej. Ściany od zewnątrz oszalowane pionowo deskami, z listwowaniem, o sfazowanych krawędziach. Bryła wyraźnie zróżnicowana wysokością, wyraźnie wyodrębnione prezbiterium. Dachy na korpusie i kaplicą- dwuspadowe, na wysokości ściany tęczowej- blaszana sygnaturka, nad zakrystią większą- dach trójspadowy, łączący się z pulpitem nad aneksem, nad kruchtą konchowy.

Wewnątrz kościoła, na belce tęczowej, ustawiony krzyż, obok niego barokowe figury Matki Bożej i św. Jana Apostoła. Późnobarokowy ołtarz główny, pochodzący z 1785 r., ozdobiony rzeźbami św. Jana Nepomucena oraz nieznanego biskupa i obrazem adoracji Dzieciątka Jezus. Stan zachowania obiektu- bardzo dobry.

- **Kościół parafialny pw. św. Marcina w Donaborowie**

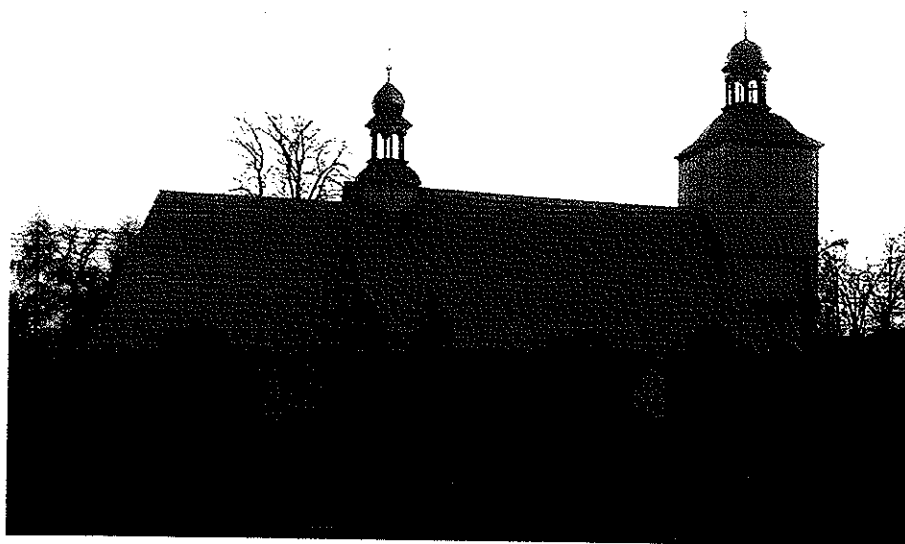
Zdjęcie nr 2. Kościół parafialny pw. św. Marcina w Donaborowie, źródło: Urząd Gminy w Baranowie.

Kościół powstał w 1 ćw. XVII w. Kościół usytuowany przy skrzyżowaniu dróg Kępno- Łęki, na pół.- wsch. skraju wsi. Kościół orientowany, drewniany, o wieńcowej konstrukcji ścian. Oszalowany pionowo, na ceglanej podmurówce. Kościół na planie krzyża łacińskiego, z trójbocznie zamkniętym prezbiterium od zach., o tej samej szerokości co nawa, od pół.- wsch. z prostokątną kruchtą kwadratową, z kwadratową wieżą na zach. i z prostokątną, w przyziemiu przybudówką, od pół.- zach. W nawie pozorne sklepienie drewniane, o przekroju półokręgu. Wieżba dachowa stolcowo- jętkowa, nadwieszona. Dach dwuspadowy, kryty miedzianą blachą, z barokową wieżyczką na sygnaturkę, zwieńczoną latarnią z cebulastym hełmem.

Wewnątrz, na belce tęczowej, wznosi się barokowy krzyż. W głównym ołtarzu, barokowo- klasycystycznym, znajduje się obraz Matki Bożej Donaborowskiej, przedstawiający Dzieciątka podające Komunię Świętą Matce Bożej. Obraz odnalazł w 1956 r. ks. Stefan Tomaszewicz, ówczesny proboszcz donaborowski. Dopracował on brakujące jego części, na podstawie podobnego wizerunku z Wielunia. Obraz pochodzi z lat siedemdziesiątych XV w. W ołtarzach bocznych znajdują się: w pierwszym- obraz późnorenesansowy z XVII stulecia,

przedstawiający koronację Matki Bożej, w drugim- późnobarokowy obraz św. Rocha, z 1 poł. XVIII w. Chrzcielnica pochodzi z 2 poł. XVII w., przedstawia anioła dźwigającego czarę. Do naszych czasów dotrwał dzwon z 1547 r. z napisem „Ave Maria gratia plena”. Stan zachowania obiektu- dobry.

- **Kościół parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Grębaninie**

Zdjęcie nr 3. Kościół parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Grębaninie, źródło: Urząd Gminy w Baranowie.

Kościół pełnił funkcję kaplicy dworskiej, która etapami była przebudowywana. W 1510 r. przebudowano kaplicę, a w 1615 r. zbudowano nową stanowiącą obecnie prezbiterium. Dokument wizytacyjny z 1642 r. podaje, że kaplicę odnowiono pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia Matki Boskiej i ksiądz proboszcz z Baranowa Andrzej Moś ofiarował ołtarz główny Kościoła. W 1712 r. dobudowano nawę, w 1850 r. dobudowano wieżę. W roku 2011 rozpoczęto prace remontowe, między innymi: wymianę fundamentów, remont ścian zrębowych i słupów konstrukcyjnych, oszalowanie deskami ścian zewnętrznych, wymianę zniszczonej stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej oraz remont dachu. Kościół usytuowany jest w środkowej części wsi, ogrodzony częściowo sztachetowym płotem, częściowo siatką, od wsch. murowana plebania. Kościół drewniany, na ceglanej podmurówce, konstrukcja ścian- wieńcowa z lisicami, odeskowany. Wieżba dachowa drewniana, stolce leżące z podciągami, dach kryty gontem. W bryle wyodrębnione prezbiterium i aneksy, korpus przykryty dachem dwuspadowym, nad prezbiterium- nieznacznie niższe i z innym kątem nachylenia połacie nad aneksami, pulpity, na wieży namiotowe z latarnią, na wysokości łuku tęczowego sygnaturka. Elewacja płn., 4 osiowa. Wnętrze kościoła zdobi późnorenesansowy ołtarz z 1629 r. z rzeźbami św. Piotra i Pawła, św. Stanisława, Wojciecha, Barbary i Katarzyny oraz koronacją Matki Bożej w zwieńczeniu. W polach bocznych namalowane zostały postacie dwóch świętych, a w polu środkowym wnętrza z rzeźbą Matki Bożej z Dzieciątkiem, późnogotycka z ok. XV w., czczona przez wiernych jako cudowna. Dowodem licznych łask tu otrzymanych są wota składane Matce Bożej Grębańskiej. Ciekawa jest także ambona z 1 poł. XVII w., na której namalowane zostały postaci Ewangelistów i chrzest Chrystusa. Uzupełnieniem całości jest klasycystyczny

prospekt organowy. W kościele znajdują się rzeźby św. Michała Archanioła i Mikołaja z pocz. XVI w., dwa relikwiarze drewniane w kształcie kapliczek z XVIII w. oraz obraz Matki Bożej Częstochowskiej z przełomu XVIII i XIX w. Stan zachowania obiektu- bardzo dobry.

- **Pałac w Mroczeniu**

Zdjęcie nr 4. Pałac w Mroczeniu, źródło: Urząd Gminy w Baranowie.

Zdjęcie nr 5. Pałac w Mroczeniu, źródło: Urząd Gminy w Baranowie.

Pałac wybudowany w latach 1840- 1850, należał do Feliksa Wężyka, posła na Sejm Pruski. Po zakończeniu działań wojennych budynek przekazany władzom oświatowym powiatu kępińskiego. Od 1945 r. w budynku mieściła się szkoła podstawowa, w 1975 r. powołano zbiorczą szkołę gminą, obecnie znajduje się w nim gimnazjum. Wokół pałacu rozciąga się angielski park krajobrazowy. Pałac w stylu klasycystycznym, z fasadą, z wielkim czterokolumnowym portykiem, zwieńczonym trójkątnym tympanonem. Fasada ujęta jest po bokach potężnymi wieżami alkierzowymi. Wewnątrz, na wprost wejścia, znajduje się salon, w którym zachowały się elementy dekoracji sztukatorskiej. Feliks Wężyk zgromadził ponad 10 tys książek i roczników gazet, wśród nich pierwsze wydanie „Reduty Ordona”, „Ody do młodości” Adama Mickiewicza. Stan zachowania obiektu- bardzo dobry.

- **Pałac w Słupi pod Kępem**

Zdjęcie nr 6. Pałac w Słupi pod Kępem, źródło: Urząd Gminy w Baranowie.

Pałac wybudowany w ok. 1880 r., przez hrabiego Aleksandra Szembeka, juniora. rozbudowany w 1883 r., częściowo przebudowany po 1945 r. Wkrótce po wybudowaniu w 1893 r. w pałacu wybuchł pożar, podczas którego spłonęły cenne zabytki: listy królów polskich Jana Kazimierza i Michała Korybuta Wiśniowieckiego. Należał do Mańkowskich. W 1938 r. sprzedany Niemcom. Po II wojnie światowej użytkownikiem obiektu stało się Państwowe Gospodarstwo Rolne, w 1968 r. zespół pałacowo- parkowy przekazany został Technikum Rolniczemu, zwanemu później Zespołem Szkół Rolniczych w Słupi. W 1969 r. pałac stał się siedzibą internatu, a w 2000 r. własnością prywatną. Przy pałacu ślady założenia parkowego, podjazd obecnie wyasfaltowany. Elewacja główna zwrócona na wsch. Budynek murowany z cegły, tynkowany, na ceglanych fundamentach. Wieżba dachowana, stolcowa, płatwiowa. Dachy kryte eternitem. Bryła silnie rozczłonkowana, budynek dwukondygnacyjny, o wysokim cokole. Elewacja główna dziewięcioosiowa, część środkowa silnie wyrzalicowana, z portykiem zwieńczonym trójkątnym naczółkiem. Naroża ryzalitu i skrzydeł zdobione wyrobionymi w tynku boniami. Od zach. ryzalit mniejszy, elewacja powtarza wschodnią, poza portykiem. Spiętrzone ryzalitu- mniejszy szerokości ryzalitu, większy- szerokości całej elewacji. Dach pulpitowy, nad ryzalitami dwuspadowy. Do głównego wejścia prowadzą schody, zaś przed samym wejściem na dwóch kolumnach i dwóch filarach wznosi się balkon. Przez środek pałacu prowadzi korytarz. Stan zachowania obiektu- zły.

6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń

W celu właściwej oceny stanu dziedzictwa kulturowego gminy Baranów oraz możliwości gminy w tym zakresie, przeprowadzono analizę SWOT.

Tabela nr 5. Analiza SWOT

SILNE STRONY GMINY BARANÓW	SŁABE STRONY GMINY BARANÓW
• dogodne położenie komunikacyjne; • otwartość i przychylność władz samorządowych; • akcentowanie rozwoju turystyki z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego w dokumentach strategicznych gminy; • środowisko przyrodnicze gminy, sprzyjające promowaniu na tym obszarze aktywnej rekreacji i sportu; • występujące formy prawne ochrony przyrody: pomniki przyrody; • walory krajobrazowe gminy; • zaktualizowana gminna ewidencja zabytków; • wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej; • opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy; • bogata i ciekawa historia gminy; • silne poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców.	• brak popularyzacji wiedzy o wartości chronionych obiektów oraz idei ochrony zabytków; • niewykorzystywanie regionalizmów; • brak zaangażowania społeczeństwa w rozwój gminy; • niewystarczająca wizualizacja obszaru (brak tablic informacyjnych, witaczy, oznakowań tras, szlaków, miejsc historycznych, punktów turystycznych); • słabo rozwinięta baza noclegowa; • nieuregulowane sprawy własnościowe; • brak wystarczających środków w budżecie gminy na wsparcie działań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego.

SZANSE GMINY BARANÓW	ZAGROŻENIA GMINY BARANÓW
• pojawienie się funduszy pomocowych wspomagających inwestycje gminne; • możliwość wsparcia finansowego z różnych źródeł, w tym ze środków Unii Europejskiej; • podniesienie poziomu życia ludzi; • wykorzystanie walorów przyrodniczych i zasobów kulturowych dla rozwoju turystyki; • wzrost świadomości w widzeniu obiektu zabytkowego jako miejsca do życia i jako lokowanie kapitału; • kreowanie nowych obszarów i produktów turystycznych w oparciu o atrakcyjny sposób zagospodarowania obiektów zabytkowych; • poprawa dostępności do zabytków przez wprowadzanie nowoczesnych, bazujących na technologiach internetowych systemów informacji turystycznej; • wyeksponowanie atutów gminy w promocji Powiatu Kępińskiego; • rosnąca rola samorządu włączającego się w sferę ochrony dziedzictwa; • wysoka atrakcyjność turystyczna regionu.	• niewystarczające zasady ochrony przy obiektach zabytkowych niewpisanych do rejestru zabytków; • niewystarczający stan zabezpieczenia zabytków i postępujący proces ich niszczenia; • wprowadzanie elementów obcych, nowej zabudowy- np. nieprzemysłanej, niezgodnej z historyczną kolorystyką, agresywnych nośników reklamowych, architektury niezgodnej z lokalnymi tradycjami; • brak skutecznej egzekucji prawa; • jednowymiarowe postrzeganie zasobów dziedzictwa kulturowego: wyłącznie poprzez pryzmat ich gospodarczego wykorzystania lub przeciwnie- jedynie jako zasobu historycznego; • brak dostatecznego nadzoru nad remontami i przebudowami obiektów zabytkowych; • brak środków finansowych na infrastrukturę; • skomplikowane procedury w ubieganiu się o środki zewnętrzne skutkujące stosunkowo niewielkim wykorzystaniem środków z Unii Europejskiej, zwłaszcza przez osoby prywatne; • niska świadomość mieszkańców gminy w temacie skarbów kultury, dziedzictwa i tradycji charakteryzujących gminę; • zerwanie ciągłości kulturowej- zmiana systemu wartości pomiędzy pokoleniami.

7. Założenia programowe

Program opieki nad zabytkami dla gminy Baranów służy ochronie i wykorzystaniu lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego, w różnych dziedzinach życia społecznego. Realizacja wyznaczonych celów, wymaga przede wszystkim zmiany w świadomości, szczególnie w obszarze odpowiedzialności jednostki samorządu terytorialnego, podmiotów, instytucji i sfer funkcjonalnych, które odpowiadają za ochronę środowiska kulturowego i naturalnego, za ład i zagospodarowanie przestrzenne, a także wyznaczone kierunki rozwoju gminy. Ważne jest także, aby właściciele zabytkowych obiektów, zmienili swoje podejście, przyczyniając się w ten sposób do poprawy stanu zachowania wszelkich dóbr środowiska kulturowego i naturalnego.

Na podstawie przeprowadzonej oceny stanu dziedzictwa kulturowego gminy, za pomocą analizy SWOT, zostały opracowane dwa priorytety, do których realizacji wyznaczono kierunki działania wraz z zadaniami. Czynności te osiągnięte zostaną w perspektywie długofalowej, wieloletniej, których ostatecznym rezultatem będzie przywrócenie zabytkom gminy właściwych im walorów historycznych i estetycznych.

7.1. Priorytety programu opieki nad zabytkami gminy Baranów

PRIORYTET I: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego gminy, jako element rozwoju gospodarczo- społecznego gminy Baranów.

PRIORYTET II: Promocja dziedzictwa kulturowego i edukacja służąca budowaniu tożsamości kulturowej mieszkańców gminy Baranów.

7.2. Kierunki działań i zadania programu opieki nad zabytkami gminy Baranów

Dla priorytetu pierwszego, ustalono następujące kierunki działań, wraz z zadaniami dla każdego z kierunków.

PRIORYTET I: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego gminy, jako element rozwoju gospodarczo- społecznego gminy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Podjęcie działań mających na celu podniesienie atrakcyjności krajobrazu kulturowego gminy na potrzeby edukacyjne, społeczne i turystyczne.

ZADANIA:

- przestrzeganie i uaktualnianie zasad dotyczących umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych, ujętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;

- opracowanie jednolitego systemu oznaczeń zasobu dziedzictwa kulturowego;
- umieszczenie tablic zawierających krótką informację na temat historii obiektu.

2. Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.

ZADANIA:

- egzekwowanie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- promowanie istniejących wartości krajobrazowych gminy oraz atrakcyjnych przestrzeni widokowych, w tym ochrona historycznego tła krajobrazowego;
- w momencie przyjmowania nowych planów, strategii, zwiększenie uwagi na prawidłowość treści dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami.

3. Zasoby prawne form ochrony zabytków gminy Baranów.

ZADANIA:

- bieżąca aktualizacja i weryfikacja obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- uzupełnienie gminnej ewidencji zabytków o karty dla stanowisk archeologicznych;
- wystąpienie o wpis kolejnych obiektów do rejestru zabytków, które stanowią własność gminy;
- uwzględnianie ochrony zabytków przy planowaniu zadań inwestycyjnych gminy;
- uwzględnienie postulatów ochrony dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczych w treści dokumentów planistycznych, między innymi przy zmianie istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- jasne i czytelne zaprezentowanie wszystkich form ochrony dziedzictwa kulturowego w dokumentach strategicznych gminy- szczegółowe oznaczenie zabytków i lokalizacji terenów objętych ochroną;
- zbieranie informacji od właścicieli obiektów wpisanych do rejestru zabytków, dotyczących przeprowadzonych remontów.

4. Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.

ZADANIA:

- prowadzenie prac remontowo- konserwatorskich przy obiektach zabytkowych;
- zmiany zagospodarowania przestrzennego, realizacji inwestycji, będących własnością gminy, przy bezwzględnym przestrzeganiu ustawowego wymogu uzyskiwania konserwatorskiego pozwolenia na prowadzenie prac w budynkach objętych ochroną, na podstawie wpisu do rejestru zabytków, indywidualnego lub zespołowego;
- prowadzenie okresowych kontroli stanu zachowania obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków: stanowiących własność gminy, w celu wytypowania najbardziej zagrożonych, wymagających niezbędnych remontów, na tej podstawie opracowanie planu remontów;
- doradztwo w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie;

- prace porządkowo- pielęgnacyjne na terenach zielonych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, będących własnością gminy.

Dla priorytetu drugiego, ustalono następujące kierunki działań, wraz z zadaniami dla każdego z kierunków.

PRIORYTET II: Promocja dziedzictwa kulturowego i edukacja służąca budowaniu tożsamości kulturowej mieszkańców gminy Baranów.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy.

ZADANIA:

- umieszczenie na stronie internetowej gminy gminnej ewidencji zabytków wraz z kartami obiektów, z wyłączeniem kart stanowisk archeologicznych (tylko spis);
- zapoznanie mieszkańców z zagadnieniami dotyczącymi gminnej ewidencji zabytków oraz przybliżenie skutków prawnych z tym związanych.

2. Popularyzowanie wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym gminy.

ZADANIA:

- wydawanie i wspieranie publikacji, folderów promocyjnych, przewodników poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy;
- prowadzenie działalności edukacyjnej skierowanej do młodzieży szkolnej poprzez organizowanie dla niej: konkursów szkolnych popularyzujących historię gminy oraz jego zabytki;
- nagłaśnianie, promowanie i informowanie lokalnej społeczności, o ważnych odkryciach konserwatorskich i archeologicznych, w celu budowania tożsamości historycznej oraz kreowania właściwych zachowań wobec dziedzictwa kulturowego;
- podjęcie działań w kierunku utworzenia w lokalnej prasie rubryki dotyczącej zagadnień związanych z zabytkami (informacje o zamierzeniach i pracach konserwatorskich, ocena ich realizacji, wskazanie najkorzystniejszych realizacji, także realizacji niekorzystnych i samowoli budowlanych);
- opracowanie szlaków turystycznych, wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego.

8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Gminny program opieki nad zabytkami realizowany będzie poprzez wykonanie wskazanych zadań, na rzecz osiągnięcia przyjętych w nim priorytetów. Podstawę instrumentarium stanowią obowiązujące przepisy prawa oraz zawarte w nich regulacje. Regulacje te dotyczą instrumentów ekonomiczno- prawnych, społecznych oraz finansów publicznych. Zakłada się, że zadania określone w niniejszym programie będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:

- instrumenty prawne, wynikające z obowiązujących przepisów prawnych:
 - aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
 - wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków obiektów będących własnością gminy;
 - wykonywanie decyzji administracyjnych z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami, np. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- instrumenty finansowe:
 - finansowanie prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych będących własnością gminy;
 - korzystanie z programów uwzględniających finansowanie z funduszy europejskich oraz dotacje, subwencje.
- instrumenty społeczne:
 - prowadzenie działań z zakresu współpracy i współdziałania z właścicielami oraz użytkownikami zabytków (władzami kościelnymi i parafiami, osobami fizycznymi oraz spółkami), a także edukacja i informacja odnośnie dziedzictwa kulturowego gminy Baranów;
 - edukacja kulturowa.
- instrumenty koordynacji:
 - realizacja projektów i programów gminy, dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego gminy;
 - realizacja poprzez monitoring stanu środowiska kulturowego.
- instrumenty kontrolne:
 - aktualizacja i weryfikacja gminnej ewidencji zabytków;
 - oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy;
 - analizy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego.

9. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami gminy Baranów

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568, ze zm.), wójt gminy zobowiązany jest do sporządzania, co dwa lata, sprawozdań z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawiania go Radzie Gminy. Wykonanie takiego sprawozdania, powinno być poprzedzone oceną poziomu realizacji programu, która powinna uwzględniać: wykonanie zadań, które zostały przyjęte do realizacji w czteroletnim okresie obowiązywania gminnego programu opieki nad zabytkami oraz efektywność ich wykonania.

Dla priorytetu I- Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego gminy, jako element rozwoju gospodarczo- społecznego gminy, przyjmuje się następujące wskaźniki oceniające poziom realizacji programu opieki nad zabytkami:

- procentowy poziom wydatków budżetu gminy poniesionych na realizację programu ochrony i opieki nad zabytkami;
- wartość pozyskanych środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych przez gminę;
- liczba obiektów poddanych pracom zabezpieczającym przed zniszczeniem lub kradzieżą;
- ilość umieszczonych tablic zawierających krótką informację na temat historii obiektu;
- ilość zebranych informacji od właścicieli obiektów wpisanych do rejestru zabytków, dotyczących przeprowadzonych remontów.

Dla priorytetu II- Promocja dziedzictwa kulturowego i edukacja służąca budowaniu tożsamości kulturowej mieszkańców gminy Baranów, przyjmuje się następujące wskaźniki oceniające poziom realizacji programu opieki nad zabytkami:

- liczba opracowanych i wydanych publikacji, folderów promocyjnych, przewodników poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy;
- ilość przedstawionych mieszkańcom informacji dotyczących gminnej ewidencji zabytków oraz przybliżenie skutków prawnych z tym związanych;
- ilość opracowanych szlaków turystycznych, wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego.

10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Niniejszy rozdział wskazuje możliwości w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków ze źródeł pozabudżetowych. Ważne jest, by władze gminy z własnej inicjatywy podjęły próbę wygospodarowania w budżecie środków przeznaczonych na realizację zapisów programu opieki nad zabytkami. Tym bardziej, że znaczna część źródeł zewnętrznych wymaga zapewnienia wkładu własnego w finansowanych przez nie projektach. Główny obowiązek związany z opieką, ochroną oraz finansowaniem wszelkich prac konserwatorskich, spoczywa na właścicielach i użytkownikach obiektów zabytkowych.

10.1. Dotacje

Sprawy, związane z dofinansowaniem prac przy obiektach zabytkowych, reguluje rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 roku „W sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków”, (t. j., Dz. U. z 2014 r. poz. 399).

Dotacja może zostać udzielona osobie fizycznej, jednostce samorządu terytorialnego lub innej jednostce organizacyjnej będącej właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru lub posiadającej taki zabytek w trwałym zarządzie. Udzielana jest na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, planowanych do przeprowadzenia w roku złożenia wniosku lub następnym, bądź na zasadzie refundacji poniesionych już nakładów przed upływem 3 lat po wykonaniu prac. W przypadku refundacji kosztów prac wniosek powinien być złożony w roku następującym po roku, w trakcie którego zakończono wszystkie prace konserwatorskie i roboty budowlane podlegające dofinansowaniu.

Art. 77 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, określa szczegółowo wykaz działań które mogą podlegać dofinansowaniu. Dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane może obejmować wyłącznie nakłady konieczne poniesione na przeprowadzenie następujących działań:

- sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich;
- przeprowadzenie badań konserwatorskich lub architektonicznych;
- wykonanie dokumentacji konserwatorskiej;
- opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich;
- wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami prawa budowlanego;
- sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz;
- zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku;
- stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku;
- odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki;

- odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności;
- odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych drzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności;
- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej;
- uzupełnianie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomości o własnych formach krajobrazowych;
- działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu;
- zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru;
- zakup i montaż instalacji przeciwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

Standardowo, dotacja udzielana jest w wysokości do 50% nakładów koniecznych na wykonanie powyższych działań. Natomiast wysokość dotacji może zostać zwiększona, nawet do 100% nakładów koniecznych, w wypadku jeżeli:

- zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową,
- wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem, technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
- stan zachowania zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych.

Jednocześnie, łączna kwota dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru, udzielonych przez ministra do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, wojewódzkiego konserwatora zabytków bądź organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, nie może przekraczać wysokości 100 % nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

• Dotacje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Udzielane są w celu poprawy stanu zachowania zabytków poprzez ochronę i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, konserwację i rewaloryzację zabytków, udostępnianie zabytków na cele publiczne. Kwalifikują się prace prowadzone przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, realizowane bez udziału środków europejskich. Planowane w roku udzielenia dotacji lub prowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku (refundacja). Uprawnionymi wnioskodawcami są jednostki posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego.

Zasady udzielania dotacji:

- dofinansowanie może obejmować jedynie nakłady konieczne na prace określone w art. 77 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

- dofinansowanie może być udzielone do wysokości 50 % nakładów koniecznych. W wyjątkowych wypadkach (wyjątkowa wartość historyczna, artystyczna lub naukowa obiektu, wymagane przeprowadzenie złożonych technologicznie robót, stan zachowania zabytku wymaga natychmiastowej interwencji) dofinansowanie może stanowić 100 % wartości robót.

- **Dotacje wojewódzkie i powiatowe**

Dofinansowanie prac przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków odbywa się na podstawie art. 81 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz na podstawie uchwały Sejmiku Województwa (Powiatu) w sprawie trybu i zasad przyznawania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane.

- **Dotacje Ministra Administracji i Cyfryzacji- fundusz kościelny**

Środki Funduszu Kościelnego można przeznaczyć na remonty i konserwacje obiektów sakralnych o wartości zabytkowej (art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 1950 i § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1990 r. w sprawie rozszerzenia celów Funduszu Kościelnego, Dz. U. nr 61 poz. 354). Dotacja mogą być objęte podstawowe prace zabezpieczając obiekt: remonty dachów, stropów, ścian i elewacji, osuszanie, odgrzybianie, izolacja, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji elektrycznej, odgromowej, przeciwwłamaniowej i przeciwpożarowej.

10.2. Programy operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- **Program „Dziedzictwo Kulturowe”**

Program ten stanowi kontynuację finansowania w ubiegłych latach. Celem programu jest ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i za granicą, wspieranie działalności muzeów oraz popularyzacja kultury ludowej. Program „Dziedzictwo kulturowe” składa się z następujących priorytetów:

- Ochrona zabytków;
- Wspieranie działań muzealnych;
- Kultura ludowa;
- Ochrona zabytków archeologicznych;
- Ochrona i cyfryzacja dziedzictwa kulturowego.

- **Program „Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego”**

Celem programu jest zwiększenie efektywności wykorzystania środków europejskich na rzecz rozwoju kultury, w tym ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego. Program polega na dofinansowaniu przez Ministra Kultury wkładu własnego do wybranych projektów realizowanych przy udziale środków europejskich. Uprawnionymi do otrzymania dotacji są: jednostki samorządu terytorialnego, państwowe i samorządowe

instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe działające w sferze kultury, etc.

Promesa MKiDN może pokryć maksymalnie 85 % wkładu krajowego (własnego) wnioskodawcy. W szczególnych przypadkach, Minister Kultury może zdecydować o pokryciu więcej niż 85% wkładu krajowego lub nawet odstąpić od wymogu posiadania tego wkładu.

- **Program „Infrastruktura kultury”**

Celem programu jest poprawa warunków funkcjonowania instytucji i obiektów kultury. Przedmiotem dofinansowania mogą być modernizacje i remonty obiektów przeznaczonych na działalność kulturalną i edukacyjną, w zakresie kultury oraz przygotowanie dokumentacji technicznej do inwestycji.

- **Program wieloletni KULTURA +**

Realizowany w latach 2011- 2015. Jego celem jest poprawa dostępu do kultury oraz uczestnictwa w życiu kulturalnym na terenach wiejskich i wiejsko- miejskich, poprzez modernizację i budowę infrastruktury bibliotecznej i digitalizację zasobów muzeów, bibliotek i archiwów.

10.3. Środki europejskie

Poza podstawowymi źródłami finansowania jakimi są środki publiczne pochodzące z budżetu państwa oraz budżetów samorządów, finansowanie ochrony zabytków odbywa się również przy znaczącym udziale funduszy pochodzących z Unii Europejskiej oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Bieżące programy, w ramach środków pochodzących z Unii Europejskiej, uległy zakończeniu wraz z końcem 2013 r., należy więc oczekiwać na informacje dotyczące finansowania w ramach nowej perspektywy budżetowej Unii na lata 2014- 2020. Może okazać się, że nowe programy ruszą z opóźnieniem, wówczas 2014 r. stanowiłby okres przejściowy, dlatego należy na bieżąco monitorować stan prac nad wdrożeniem programów oraz zasad ich działania.

- **Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”- Priorytet XI „Kultura i dziedzictwo kulturowe”**

W ramach tego priorytetu, możliwa jest realizacja projektów, które zakładają ochronę i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym, przyczyniają się do poprawy stanu infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego oraz zwiększają dostęp do kultury. W grę wchodzi takie działania jak np. rewitalizacja, rewaloryzacja, konserwacja, renowacja, adaptacja na cele kulturalne, konserwacja zabytków ruchomych, tworzenie systemu zabezpieczeń czy też digitalizacja zbiorów.

W ramach priorytetu możliwe są działania:

Działanie 11.1 Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym.

Działanie 11.2 Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym.

Działanie 11.3 Infrastruktura szkolnictwa artystycznego.

Typy projektów przewidzianych do realizacji w ramach działania obejmują:

1. Rewitalizację, rewaloryzację, konserwację, renowację, restaurację, zachowanie, a także adaptację na cele kulturalne obiektów wpisanych do rejestru zabytków i zespołów tych obiektów wraz z ich otoczeniem.
2. Zakup i remont trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej w obiektach będących celem projektu (wyłącznie jako jeden z elementów projektu).
3. Zabezpieczenie zabytków przed kradzieżą i zniszczeniem.

Z uwagi na wyczerpanie środków finansowych w ramach Priorytetu nie przewiduje się prowadzenia kolejnych naborów wniosków. Następne wnioski realizowane będą po ustaleniu zasad finansowania w okresie 2014- 2020.

- **Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014- 2020**

Obecnie trwa przygotowanie trzech typów programów: transgranicznych, transnarodowych i międzyregionalnego na lata 2014- 2020. Zasadniczą różnicą między trzema typami współpracy jest zakres terytorialny, w ramach którego można realizować wspólne przedsięwzięcia:

- obszary przylegające do granic państwowych, w przypadku programów współpracy transgranicznej. Programy transgraniczne służą przede wszystkim budowaniu więzi łączących społeczności po obu stronach granicy. Ich realizacja służy wzmocnieniu współpracy poprzez wzrost liczby wspólnych inicjatyw dotyczących między innymi ochrony środowiska, rozbudowy infrastruktury, wymiany kulturalnej, czy wzajemnych kontaktów młodzieży;
- duże zgrupowania europejskich regionów z kilku lub kilkunastu państw w ramach programów współpracy transnarodowej;
- wszystkie regiony UE w zakresie współpracy międzyregionalnej. Projekty, oparte na współpracy z partnerami zagranicznymi mogą dotyczyć m.in. kultury, sztuki, turystyki i promocji regionu.

- **Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)**

Mechanizm Finansowy EOG, obok funduszy strukturalnych, stanowi największe źródło zewnętrznego finansowania kultury w Polsce. Środki przeznaczone przez trzy kraje Europejskiego Obszaru Gospodarczego: Norwegię, Islandię i Liechtenstein, aktywnie wspierają działania między innymi z zakresu kultury. Środki nowej perspektywy uruchomione zostały w 2011 r. Wzorem poprzedniej edycji programu można ubiegać się o środki przeznaczone na ochronę dziedzictwa kulturowego na projekty dotyczące:

- rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne obiektów historycznych i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem, szczególnie realizowane w ramach przyjętych strategii rozwoju produktów turystyki kulturowej;
- rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne zespołów fortyfikacyjnych i budowli obronnych oraz obiektów przemysłowych o wysokiej wartości historycznej (szczególnie na muzea nowoczesności);
- renowacji, ochrony i zachowania miejsc pamięci i martyrologii;
- budowy i rozbudowy publicznych i niekomercyjnych instytucji kultury o europejskim znaczeniu;
- budowy, rozbudowy, odbudowy i adaptacji infrastruktury kulturowej w miejscach o symbolicznym znaczeniu dla polskiej kultury;
- kompleksowych programów konserwacji i digitalizacji zabytków ruchomych oraz zabytkowych księgozbiorów i archiwaliów istotnych dla europejskiego dziedzictwa kulturowego;
- zabezpieczanie zabytków ruchomych i nieruchomych przed kradzieżą i zniszczeniem.

Dofinansowanie może sięgnąć 90 % kosztów kwalifikowanych, w zależności od rodzaju beneficjenta. W związku z tym, że dokumenty programowe i kryteria przyznawania dotacji ulegają drobnym zmianom w każdym roku budżetowym, należy korzystać z aktualnie obowiązujących dokumentów.

11. Wydatki gminy Baranów związane z ochroną zabytków

Wydatki gminy Baranów związane z ochroną i opieką nad zabytkami w latach 2010- 2014:

- **2010 r.:**

1. Pałac w Mroczeniu (gimnazjum), razem wydatki- 125 361,14 zł: bieżące remonty, finansowane z budżetu szkoły, między innymi:

- usługi budowlane (remont sali lekcyjnej i stropu)- 42 038 zł,
- remont instalacji CO w auli- 3 866 zł,
- prace remontowe (m.in. malowanie- aula)- 38 465,14 zł,
- wykonanie i montaż drzwi (sale lekcyjne)- 14 152 zł,
- renowacja sufitu (aula)- 26 840 zł.

- **2011 r.:**

1. Pałac w Mroczeniu, razem wydatki- 41 402,96 zł:

- malowanie korytarza- 1 240 zł,
- malowanie Sali lekcyjnej i remont łazienki- 10 801,45 zł,
- remont sali lekcyjnej- 27 639,51 zł,
- wykonanie i montaż drzwi do łazienki- 1 722,00 zł,
- pozostałe: naprawa dachu, udrożnienie kanałów wentylacyjnych, wymiana pieca CO.

2. Pałac w Żurawińcu, razem wydatki- 47 458,38 zł: remont dachu.**• 2012 r.:****1. Pałac w Mroczeniu, razem wydatki- 88 277,21 zł:**

- odwodnienie terenu (w tym prace związane z uzupełnieniem i wymianą rur spustowych, montaż czyszczaków żeliwnych wyczystek, wykonanie rurociągu opaskowego wokół budynku i podłączenie do niego rur spustowych, wykonanie kanału deszczowego).

2. Pałac w Żurawińcu, razem wydatki- 63 695,87 zł:

- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.

3. Budynek mieszkalny w Mroczeniu nr 86, razem wydatki- 37 405,25 zł:

- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.

• 2013 r.:**1. Pałac w Mroczeniu, razem wydatki- 48 372,10 zł, prace remontowe obejmujące:**

- remont cokołu do wysokości opaski oraz wykonanie murków naświetli piwnicznych (2 szt.) na północnej ścianie obiektu,
- malowanie korytarzy w podpiwniczeniu budynku głównego i stropu w kawiarence,
- wymiana grzejników oraz instalacji CO w czterech salach (1 szt.) oraz pionu w dwóch salach 3 i 7,
- malowanie jednej sali (uzupełnienie tynku po pracach CO), uzupełnienie tynków po pracach CO w dwóch salach oraz malowanie powierzchni ścian z grzejnikami,
- prace hydrauliczne (wymiana uszkodzonych elementów), czyszczenie kanalizacji,
- remont pompy ciepła w sali gimnastycznej,
- malowanie korytarzy w sali gimnastycznej.

W kolejnych latach gmina planuje wykonać prace remontowe w Pałacu w Mroczeniu. Prace będą polegały na wymianie 23 okien oraz bardzo zniszczonych schodów zewnętrznych, co zdecydowanie wpłynie na poprawę estetyki obiektu, ale również na poprawę bezpieczeństwa osób z niego korzystających. Ponadto schody zostaną odtworzone według ich pierwotnego wzoru. Obecnie schody i podest obłożone są lastrykiem z licznymi spękaniem i ubytkami. Okładziny schodów i podestu są zużyte i mocno spękane, nie ma możliwości ich naprawy, dlatego też należy wymienić je na nowe. Przemawia za tym również fakt, iż zniszczenia okładzin schodów zagrażają bezpieczeństwu użytkowników szkoły. Podobnie do schodów, bardzo zniszczone i zbutwiałe są okna przy piwnicach, część okien na elewacji wejściowej i część na elewacji bocznej. W ramach realizacji zadania zostaną podjęte następujące działania: rozebranie starej okładziny lastriko: zerwanie posadzek, skucie nierówności i oczyszczenie podłoża; wykonanie nowej okładziny z granitu szarego, matowego: między innymi gruntowanie podłoża, wykonanie nadlewki cementowej pod płyty granitowe, położenie posadzek zewnętrznych, stopnic, cokolików zewnętrznych; renowacja okładzin z piaskowca: czyszczenie powierzchni pionowych, skośnych i cylindrycznych z kamienia, wzmocnienie strukturalne oczyszczonej powierzchni piaskowca środkiem

impregnującym; wymiana 14 okien przy piwnicach, 6 okien na elewacji wejściowej i 3 okien na elewacji bocznej. Całkowity przewidywany koszt realizacji zadania to 96998,65 zł.

Dodatkowo gmina planuje przeznaczyć 10000 zł rocznie na bieżącą konserwację zabytków. W gminie planowana jest modernizacja kanalizacji w miejscowości Grębanin i w miejscowości Mroczeń (między innymi na terenie gdzie znajdują się stanowiska archeologiczne).

12. Bibliografia

1. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568, ze zm.);
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.- Dz. U. nr 78 poz. 483, ze zm.);
3. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t. j., Dz. U. 2012 poz. 642, ze zm.);
4. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j., Dz. U. 2012 poz. 647, ze zm.);
5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r.- Prawo budowlane (t. j., Dz. U. 2013, poz. 1409);
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r.- Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232);
7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j., Dz. U. 2013 r. poz. 627);
8. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j., Dz. U. 2010 nr 102 poz. 651);
9. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t. j., Dz. U. 2012 poz. 406);
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j., Dz. U. 2010 nr 234 poz. 1536 ze zm.);
11. Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (t. j., Dz. U. 2012 poz. 987);
12. Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t. j., Dz. U. 2011 nr 123 poz. 698, ze zm.);
13. Ustawa z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. 2001 nr 112 poz. 1198, ze zm.);
14. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. 2011 nr 113, poz. 661);
15. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (t. j., Dz. U. z 2014 r. poz. 399);
16. Materiały udostępnione przez Urząd Gminy Baranów;
17. Materiały konserwatorskie udostępnione w siedzibie WKZ o. Kalisz;
18. www.baranow.pl;
19. www.wrotawielkopolski.org.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=98&Itemid=68;
20. www.powiatkepno.pl/starostwo/strategie_i_programy.html;
21. www.nid.pl;
22. www.nimoz.pl;
23. www.stat.gov.pl/gus;
24. www.isap.sejm.gov.pl;
25. www.wikipedia.pl.

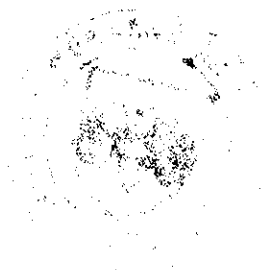

13. Spis tabel i zdjęć

1. Tabela nr 1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków w gminie Baranów;
2. Tabela nr 2. Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków w gminie Baranów;
3. Tabela nr 3. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków w gminie Baranów;
4. Tabela nr 4 . Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Baranów;
5. Tabela nr 5. Analiza SWOT;
6. Zdjęcie nr 1. Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca i św. Andrzeja w Baranowie;
7. Zdjęcie nr 2. Kościół parafialny pw. św. Marcina w Donaborowie;
8. Zdjęcie nr 3. Kościół parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Grębaninie;
9. Zdjęcie nr 5. Pałac w Mroczeniu, źródło: Urząd Gminy w Baranowie;
10. Zdjęcie nr 6. Pałac w Mroczeniu, źródło: Urząd Gminy w Baranowie;
11. Zdjęcie nr 7. Pałac w Słupi pod Kępem.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Andrzej Stodolski
Andrzej Stodolski

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY NR V/28/2015
RADY GMINY BARANÓW

z dnia 18 lutego 2015 roku

Gmina, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 594 ze zm.), w zakresie zadań własnych realizuje sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Obowiązek sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami nakłada na Gminę art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2014r. poz. 1446).

Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu pismem z dnia 12.11.2014r. znak PO.WN/WA.5120.5824.1.2014 pozytywnie zaopiniował „Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Baranów na lata 2015 – 2018”.

Przyjęcie niniejszego programu nie tylko zachęci do działań ochronnych i edukacyjnych, ale także pozwoli właściwie zadbać o obiekty wymagające opieki. Z powyższych względów przyjęcie przedmiotowej uchwały uważa się za zasadne.

Bogumiła Lewandowska-Siwek

